

Šumarski list.

Organ

hrv. slav. šumarskoga društva

Izdaje
hrvatsko-slavonsko
šumarsko društvo
Uređuje Ivan Partaš.
Izlazi svaki mjesec.

ZAGREB 1905.

Naklada hrv.-slav. šumarskoga društva.

Šumarski list.

Br. 3.

U ZAGREBU, 1. ožujka 1905.

God. XXIX.

Uvrstbina oglasa: za 1 stranicu 16 K.; za $\frac{1}{2}$ stranice 8 K.; za $\frac{1}{3}$, stranice 5 K. 20 fil.; za $\frac{1}{4}$ stranice 4 K. — Za višekratno uvrštenje primjerena popustbina.

Selo Saborsko (Zaborsko).

Piše Gašo Vac, kr. kot. šumar.

Pod tim naslovom želimo, da napišemo erticu, kako su Saborčani došli na najprepreniji, najjeftiniji i najjednostavniji način do ogromnog zemljишta, te postali vlastnici istoga.

»Požarom šumu uništiti, šumsko tlo izkrčiti, a tada isto usurpirati«, bila je deviza!

Na ovu erticu, ponukala me je razprava g. koreferenta »šumskih šteta« u pr. g. šum. skupštini, koja glasi:

»Žalibože ogulinska imovna obćina ima u tom pogledu težkog izkustva. Namjerice je često puta šuma po samim ovlaštenicima podpaljena, da uz mognu okupirati šumsko tlo, te im je jednom i uspjelo uništiti oko 4000 jutara najljepše šume.«

To je istina!

Pošto smo taj predmet pobliže proučili, to ćemo ga vjerno predočiti, da vide sudrugovi, kakvi odnošaji vladaju u ovim krajevima.

Prvo ali opisati ćemo u kratkim erticama selo Saborsko.

Selo broji 1789 stanovnika, samih rimo-katolika Hrvata, spada pod upravnu obćinu Plaški, kotara Ogulin. Cela površina por. obćine iznosi 10.502 j. 1283□%. Zaselci su: Kapela, Medjedjani, Potoci, Ravni lug, Skrada. Kao zem. zajednica ima 73 rali šume i 756 rali pašnjaka, ali je to sve neuredjeno i usurpirano. Proteže se na cesti »Ogulin—Plaški—Plitvička—

jezeza«; a udaljeno je od Ogulina 50 klm.; Plaškoga 23 kilom., a na Plitvička jezera ima 16 klm.

Narod jeste radin, marljiv i štedljiv. Ljudi su jakoga uzrasta. Idu na zaradu u Ameriku šalju novac kući, pak popodižu kuće, svoje gospodar. zgrade, gospodarstvo, stočarstvo i t. d. Drže i koze, sve bez dozvole! Marljivost im je svakako hvale vriedna.

Selo leži u Kapelskom gorju, uz 612 mtr. nadmorske visine. Okruženo je crnogoricom, pak pruža putniku na jezera, romantičnu sliku alpinskoga kraja. Nalazi se nedaleko sela ruševina, do 500 god. stare crkve. To je u kratkim erticama opis sela Saborski.

Sada predjimo na samu stvar.

Šumski predjeli: Sivnik, Prieka kosa, Skrada, Konjak, Pakljenar, Bršljanovica, Aćimovac, Manduševac i Bjeli vrh, okružuju selo Saborsko.

Godine 1891. mjeseca kolovoza pojavio se je požar u jednom šum. predjelu nedaleko Saborskoga, kasnije u drugom i t. d. tako, da je u kratkom razdoblju „pakosti ljudskoj“ pala žrtvom najljepša imovinska jelova šuma! »Strašan je to požar bio!«

»Požar je nastao po nepoznatom zločincu« — kaže se!

Narodna poslovica ali dobro kaže: »Selo lopova znade, ali neće da ga odade!«

Tako je i u ovom slučaju. Kada su česti požari uništili najljepše dielove šume, tada je odpočelo svojevoljno (već od prije naumljeno) krčenje i prisvajanje šumskoga tla. Osim toga prisvajali su si uvek svaku čistinu, progalinu, pustošinu i t. d. To im je u krvi! Uprava imovne obćine preuzela je sve, da spasi šumu i šum. tlo, ali sva su joj nastojanja ostala uza-ludna.

God. 1894. i 1895. vodjene su skupociene parnice i očevidi na »priznanje prava vlastništva« pred kr. sudbenim stolom u Ogulinu«. Osude prve molbe, potvrđene su po kr. banskom stolu i kr. stolu sedmorice, na »odstup

zemljišta imovnoj obćini po usurpantima«. Osude su ostale na papiru, a usurpantima ostalo je zemljište, sve do dana današnjeg. To je posljedica te skupocjene parnice!

U svojoj tvrdokornosti ostali su usurpartori pobjednici!

Ta parnica koštala je imovnu obćinu dosta novaca, pak je ipak uz »svoje pravo« ostala bez zemljišta!

Kroz godine i godine širili su se usurpatori, kao pravi vlastnici, dočim je imovna obćina prama njima nemoćna ostala. Pokušalo se je često puta upitno šumsko tlo kultivirati, ali sav posao bio je uzaludan.

Usurpatori osuđetili uvjek sve kulturne radnje, dapače uništili su kulturne radnje jur podignute kulture!

Lugarsko osoblje vršilo je svoju dužnost, te prijavljivalo usurpatore šum. tla.

Sve prijavnice radi spomenutih usurpacija, snašla je sudbina, kao i ostale prijavnice!

Sporim riešavanjem prijavnica bili su usurpatori »obodreni« u svom radu, te su time još bolje bacili se na okupiranje šumskoga tla.

Usurpatori uživali su nesmetano šum. tlo, pretvarajući isto prema položaju u oranice i livade.

Imovna obćina plaćala je ali za njih porez i obć. namet.

Radi usurpacije šum. tla podnašane su redovno sa strane imovne obćine — kako rekosmo — prijavnice. Tako su i u god. 1898. tužena kr. kot. oblasti u Ogulinu 62 usurpatora i to Marko S. kbr. 20. iz Saborskoga sa drugovi. Kr. kot. oblast povela je proti tuženima kazneni postupak.

Iz stupca IV. kaznenoga upisnika vidimo, da je svaki okrivljen sa slijedećim:

»Šumski prekršaj, počinjen time, što je u šumskom predjelu Preka kosa pokosio ... rali stare krčevine imovnog zemljišta.«

U stupecu V. dolazi izjava okrivljenog, a glasi: Ne priznaje već izjavljuje, da on i njegov otac dotično zemljište već preko 40 godina mirno uživaju, i da je isto već i njegov djed mirno uživao.

Da ovaj izkaz nije istinit, sledi iz toga, što je još god. 1891. t. j. prije požara u tom predjelu krasna šuma stajala!

Svi okrivljenici izkazali su suglasno.

Stupac VI. kaz. up. nosi naslov: Izreka svjedokah i vjetakah za okrivljenika ili proti istomu.

Ovaj stupac ostao je prazan t. j. ne ima izjave lugara, ni zastupnika imovne obćine.

Stupac VII. kaz. up. glasi: »Oznaka onoga, što se uzima za dokazano, a i to čime je dokazano.«

»Nije dokazano«, oblast je stekla uvjerenje, da Saborčani nisu krivci.

To je podloga osudi od 3. ožujka 1890. br. 3630., koja je u stupecu VIII. izrečena, a glasi:

»Okrivljenik se riešava s razloga, što je mirnim uživanjem kroz 40 godina stekao dosjelošću pravo vlastništva na odnosnu krčevinu, a u tom slučaju nije politička oblast nadležna dalje razpravljati!«

Tako su u I. molbi riešena krivnje sva 62 usurpatora!

Proti ovoj presudi uložio je šum. gospodarstveni ured ogulinske imovne obćine utok, obrazlažući isti na sliedeći način:

»Imovna obćina ogulinska po svojim organima, prijavljivala je svake godine prekršitelje sela Saborskoga od časa, kad su prekršitelji počeli krčiti šumu i obradjivati tlo, odnosno od časa, kada se je izmjerom doznao, da je to zemljište vlastnost imovne obćine, koje joj je kao takovo od šumskoga erara predano, ali neomedjašeno.

Ovi prekršitelji su redovito po sl. kr. kot. oblasti u Ogulinu pronađeni krivimi prekršaja šumskoga zakona i presudjeni su na odštetu time, što su bud izorali ili prekopali, budi pokosili dotično zemljište.

Za dokaz toga navadaju se sliedeća riešenja . . . Izim tega imovna obćina ogulinska podignula je god. 1895. građanske parnice, radi priznanja prava vlastnosti

i u s t u p a u p o s j e d n e k r e t n i n a , proti glavnijim prekršiteljem sela Saborskoga.

Svi ovi utuženi prekršitelji presudjeni su po kr. sudbenom stolu u Ogulinu, potvrđeno rješitbami kr. banskoga stola, da imadu priznati ogulinskoj imovnoj obćini pravo vlastničtva na odnosne djelove usurpiranih čestica, radi kojih su sada okrivljenici riešeni.

Prema tomu odriešeni okrivljenici dirali su u zemljište, koje je imovnoj obćini dosudjeno i kojeg je ona sada vlastnica.

Na ovaj temeljiti i stvarni utok sledilo je na kr. kot. oblast u Ogulinu riešenje vel. kr. županijske oblasti u O. od 29. rujna 1899. broj 6371. a glasi:

„U riešenju tamostranog izvještaja od 15. travnja 1899. br. 4673., kojim je ovamo na drugomolbeno riešenje predložen priziv šumsko-gospodarstvenog ureda imovne obćine ogulinske, proti tamošnje absolutorne, šumsko-redarstvene presude od 3. ožujka 1899. br. 3630. kojom su Marko S. kbr. 20. i drugovi svi iz Saborskog a riešeni krivnje što su usurpirali zemljišta imovne obćine ogulinske, odnosno priziv iste imovne obćine, po kotarskoj šumariji u D. — kamo selo Saborski spada protiv tamošnjih absolutornih šumsko-redarstvenih presuda od 3. ožujka 1896. br. 320—325., kojima se Pero M. kbr. 27. i drugovi svi iz Saborskoga riešavaju krivnje, što su usurpirali zemljište imovne obćine ogulinske, obnalazi kr. ova županijska oblast, davši mesta prizivima, ukinuti u cijelosti napadnute presude s razloga, što ne stoji motivacija odrešujućih presuda, da su okrivljenici mirnim uživanjem kroz 40 godina, dakle dosjeloštu stekli pravo vlastničtva na odnosne krčevine, te da s toga razloga politička oblast nije kompetentna stvar razpravljati.

I ne gledeć na to, da presuda te kr. kotar. oblasti sadržaje dvije kontradikcije, jer u prvom dielu riešava okrivljenike, dakle se priзнaje kompetentnom za rješavanje tog spora, dočim opet u drugom dielu izriče svoju inkOMPETenciju, dakle već po tom ne može stajati i ne može biti u nazočnim slučajevima govora o dosjelosti, pošto se za takovu zahtjeva među ostalim miran posjed, kroz zakonom propisano vrieme, dočim se dosielost, odnosno zastaru tem. §. 1497. o. g. z. prekida, oko usurpatora onaj, komu to pravo pristoji, pozove na sud, dakle ako ga tuži i uspije sa tužbom, što je ogulinska imovna obćina ne samo jedanput, već toliko puta činila i pred političkom oblasti i pred

sudom, te joj je njen pravo i priznato osudama, navedenim u priviznim izvedenjima.

Ne ima dakle sumnje, da nazočni slučajevi ne spadaju pod udar visokovladne okružnice od 24. svibnja 1885. br. 16.230.) glede uredjenja usurpacija, pošto nije dovoljno, da okrivljenici naprosto tvrde, da su već njihovi djedovi orali, kosili i t. d. upitne šumske krčevine, pogotovo, gdje je imovna občina spremna dokazati, da je vlastnica tog zemljišta i da je uvek bila zaštićena u ovom posjedu.

Iz svega toga sledi, da se u ovim slučajevima imade postupati po ustanovama visoko-vladne naredbe od 24. svibnja 1885. br. 16.230.

Poziva se s toga ta kr. kot. oblast, da u tom predmetu ponovno odredi razpravu i da izreće novu presudu salvo recurso“.

Na upit kr. kot. oblast, kako da se u smislu toga riešenja postupa, odgovorila je vel. kr. žup. oblast riešenjem od 21. studenog 1899. br. 16.841.

„Iz svega toga sledi, da se u ovim slučajevima imade postupati po ustanovama visoko-vladne naredbe od 24. svibnja 1885. br. 16.230“ ima umetnuti iza rieči „po ustanovah“ jošte „alineje četvrte“ u svrhu detaljnije oznake.

Primjećuje se, da valja naročito upozoriti stranke, nezadovoljne s ovom rješitbom od 29. rujna 1899. br. 6371. u koliko to ne bi bilo učinjeno, da im pristoji proti istoj pravo utoka u roku od 14 dana, na visoku kr. zem. vladu, odjel za unutarnje poslove.

Pravo utoka nije bilo označeno u prvom riešenju.

Rješitba vel. kr. žup. oblasti, proglašena je u selu Saborški, i sve su stranke upućene, da mogu uložiti utok, na vis. kr. zem. vladu.

Tko zadovoljniji od Saborčanah!

Usurpirano zemljište bezplatno uživati, a k tomu i uteke bezplatne ulagati, to je najjeftinije i najbolje, što si samo »prefriganac« zamisliti može!

Utok uložen je kod obć. poglavarstva u Plaškom po 65 usurpatorah, u zapisniku od 13. siječnja 1900. a glasi:

„Nismo zadovoljni sa odlukom s razloga, što naše zadruge to preporno zemljište već preko 40 godina bezprekidno i mirno uživaju, a to će nam potvrditi i mnogi naši seljani, koji su preko 60 god. stari prisegom“.

„Mi ne znamo, da li je sve to zemljište prigodom provadjanja katastralne mjeračine na naše zadruge napisano, pa ako možda koja će-

stica nije na koju našu zadrugu po katastru napisana, to onda nije naša krivnja, nego je krivnja spomenutoga katastra, koji je to samo nehotice propustio“.

„Pridodajemo i to, da su u isto doba 2 katastralna povjerenstva u našem selu Saborskom radila. Jedno je povjerenstvo mjerilo naša zemljišta, u blizini naših kuća, odnosno naša polja, a drugo povjerenstvo radilo je na okolnom zemljištu oko šuma, te je bilo nama nemoguće kod obadva povjerenstva u isti dan sudjelovati, pa tako su i te pogrieške nastale, kojih imade dosti puno, ne samo u odalnjem našem posjedu oko šuma, nege ih imade dosti i u zemljištu našem, ležećem bliže naših kuća“.

„Pošto mi imamo dovoljno starih ljudi, koji će pod prisegom potvrditi, da je ovo zemljište — tako zvane krčevine — od starine naše vlastništvo, i da ga svaki nas najmanje preko 40 god. mirno uživamo, za to i molimo vis. kr. zemalj. vladu, odjel za unutarnje poslove, da rješenje vel. kr. žup. oblasti u O. od 29. rujna 1899 br. 6371. milostivo ukinuti, i nas od plaćanja neke odštete za uživanje toga preporonoga zemljišta oslobođiti blagoizvoli“.

Tako glasi utok.

I zbilja priznati se mora oštromnost muža-seljaka (M. S.), koji je utok tako liepo složio! Taj muž se razumije u katalogu, izmjeru, dosjelost i t. d.? Bit će tu ponajviše »masla« selske gospode, koja se u pismo i zakon razumiju, naročito kada se radi proti interesima imovne obćine!

Spomenuti utok, podnešen je visokoj kr. zem. vladu, odjelu za unutarnje poslove, na koji utok, sliedilo je sliedeće rješenje:

„Rješavajući izvješće od 7. veljače 1900. br. 1823. u šumsko-redarskom predmetu proti Marku S. i drugovom iz Saborskoga u kojem su prekršajem protiv šumskoga vlastništva imovne obćine ogulinske okrivljeni: Marko S. kbr. 20. i t. d. (ostala imena izpuštena) svi iz Saborskoga, presudom kr. kot. kot. oblasti u O. od 3. ožujka 1899. br. 320. do 386 kz. odriješeni, a koju je presudu kr. ta žup. oblast uslijed priziva ogulinske imovne obćine, svojom drugomolbenom presudom od 29. rujna 1899. br. 6371. davši mjesta priziv u cijelosti ukinula, a podjedno odredilo obnovu postupka, u smislu ustanova alineje četvrte, ovostrane naredbe od 24. svibnja 1885. br. 16.230. obnalazi kr. zem. vlasta, odjel za unutarnje poslove, povodom dalnjeg priziva okrivljenih, tamošnju drugomolbenu odluku od 29. rujna 1899. br. 6371. odputom utoka potvrditi.

Kr. kotarska oblast imati će kod ponovne razprave, neupustivši se u pitanje glede dosjelosti — izpitati, nisu li prijavljeni prekršaji u smislu čl. III. car. patenta nd 24. lipnja 1857. zagodom utrnući, a u koliko to nije izviditi, tko se nalazi u faktičnom posjedu upitnih zemljišta, okrivljeni ili imovna obćina, te prema tomu prvom olbenu presudu doneti.

O tom se obavješćuje kr. ta županijska oblast uz povrat pod %. spisa, dalje odredbe radi, kao i radi obavješćenja gospodarstvenog ureda ogulinske imovne obćine».

Na temelju ove naredbe, povela je kr. kot. oblast u O. dalnji postupak, pak je dopisom od 18. srpnja 1900 br. 6411. na obćinu P. i kod šumarije D. i P. odredila nadopunjeno šum. prijavnica u slijedećem pravcu:

1. Kod svake prijavnice, ima se izpuniti točno katastr. par. broj, kojim je ta krčevina u katastru označena.
2. Ima se eventualnom izmjerom na licu mjesta, u koliko se to nuždним pokaže, identificirati krčevina sa katastrom.
3. Kad je to ustanovljeno, ima se istodobno preslušavanjem luga prijavitelja, stranke, te eventualnih svjedoka ob pitanju, da li prijavljeni odnosnu krčevinu, i koliko dugo ju već uživa, je li mu uživanje njegovih posjedovnih čina, kao što su košenje trave, oranje, sijanje, ili u obće kakov rad na istoj, djelomičnim načinom spriječen, ili je imovna obćina svoje posjedovno pravo manifestirala samo podnašnjem šumo-kvarnih prijava.
4. Nadalje treba preslušavanjem stranaka ustanoviti, da li je imov. obć. O. protiv prijavljenoga povela gradjansku parnicu, punkto priznanja prava vlastništva, i kojim uspjehom.
5. Konačno treba konstatovati, je li u kojem slučaju imov. obć. uvedena u posjed.

Sav ovaj elaborat treba zdušno i točno provesti, pošto je skrajna potreba, da se pitanje ovih krčevina već jednom rieši. Bilo bi poželjno, da se upitno uredovanje čim većim pospješenjem obavi».

U smislu toč. 2. ove odredbe, valjalo je izmjerom usurpacije ustanoviti, pošto se iz jednostavnih luga. prijavnica nije mogla znati ni usurpirana parcela, ni usurpirana površina.

Imovnoj obćini nije preostalo išto, već je uzela mjernika, pak je ovaj izmjerom ustanovio sve usurpante upitnog šumskog tla, kao i dotične parcele i površine. Kako vidimo, nije Sa-

borskom naškodio ni postupak gradjanske parnice kod kr. sudbenog stola, radi »priznanja prava vlastničtva«; a niti postupak kod političke oblasti, radi prekršaja §. 60. toč. 7. šum. zak. radi »usurpacije šum. tla«. Prijavnice nisu ni danas rješene. Pitanje se riešilo samo po sebi! Saborčani ostali su pobjednici!

Imovna obćina poslužila se u prvom početku pogodnošću gore spomenute naredbe od 24. travnja 1885. br. 16.230. alineja VI. a ne IV. kao što glasi gore citirana rješitba.

6. alineja naredbe glasi:

„Za sve pako starije okupacije, hoće li se izbjegći postupku sudbenom, ne preostaje ino, nego li priхватiti način, da se glede okupiranoga diela šumišta sa okupantom sklopi što kratko trajniji zakupni ugovor, te time dospije na čvrsti pravni temelj, s kojega bi se po izmaku ugovorenoga zakupa povratak okupiranoga zemljišta polučio na brzo i bez ikakove potežkoće“.

Imovna obćina, sklapala je predbjekožno sa usurpantima »zakupne ugovore«, ali je uvjek imala potežkočah i neprilikah glede plaćanja zakupnine i t. d.

S toga se je imovna obćina odlučila — nakon obavljenе izmjere — da sve usurpirane šum. površine u Saborskem proda.

To su Saborčani jedva i dočekali!

Dočekali su ipak, da im se je njihova želja, nakon 10—12 godina izpunila! Imovna obćina prodala je Saborčanima popriječno ral za 20 kruna.

Do g. 1891. najljepša jelova sastojina od svih šuma imov. obćine!

Što učini požar? Učinio je to, da je preko 2000 rali šume za vjeke odtudjeno šumskome gospodarstvu!

Nakon požara, evo usurpanta, koji su uzprkos raznih parnica sa strane imovne obćine, ostali pobjednici i konačno vlastnici!

Nije li to slučaj, u koji se je vredno zamisliti . . . Njekad u onom kraju krasna šuma, a sada grič, jadne oranice i livade!

Opazka uredničtva. Drago nam je, da je g. pisac potanko opisao cielu ovu zgodu, koju su Saborčani imali sa svojom imovnom obćinom, jer se iz nje najbolje vidi s kakovimi se sve potežkoćami imaju gdjekad u nas šumske uprave baviti.

Trgovački ugovor međ Austro-Ugarskom i Njemačkom.

Promet sa šumskimi proizvodi našega, austro-ugarskoga, carinskoga područja, najživlji je sa gusto napućenim Njemačkim carstvom. Vanredni razvitak njemačke industrije izazvao je toliku potrebu na drvu, da se ta potreba iz njemačkih šuma namirivati ne može, već je Njemačka u velikoj mjeri upućena na uvoz drva, naročito na uvoz iz naše monarkije. Od velike je važnosti dakle po austro-ugarske šumovlastnike i drvotršce, kakav će se trgovački ugovor s Njemačkom sklopiti. Nedavno je taj ugovor sklopljen, pa će ga valjda doskora i parlamenti primiti. O tom se ugovoru mnogo piše i razpravlja, te je nedavno u uglednom listu »Oesterreichische Forst- und Jagd-Zeitung«, izašao lijep članak pod gornjim naslovom s kojim želimo upoznati i naše cijenjene čitaoce, pak ga s tog niže u prevodu donosimo. Članak glasi:

»Trgovački ugovor međ Austro-Ugarskom i Njemačkom sklopljen je. Već samo ta činjenica, a da se i ne obazremo na sadržaj njenih zaključaka, kadra je, da u eksportirajućim krovovima uzbudi neko čuvstvo trgovačke sigurnosti; dokončan je sav dosadanji strah i sva ona mučna neizvjesnost. Ma da tomu ugovoru treba još i ratifikacija sa strane parlamenta, ipak se danas drži, da je već i ta gotova, jer je u trgovačkih ugovora (pa tako i u ovoga, o kom se govori) ta osebina, da ih parlament mora primiti onakve kakvi jesu, ili otkloniti. Oni naime sačinjavaju samo neki dio čitavog ugovornog operata, koji uključuje sve države, što ugovor međ sobom sklapaju, pa bi promjena u jednom njegovom dijelu imala za posljedicu promjenu i u drugom mu dijelu.

Novi je ugovor u glavnom obilježen tim, da se za izvoz agrarnih produkata iz naše monarkije u Njemačku neće moći pristati takve prednosti kao onim pređašnjima a Njemačka će, da bolje očuva svoje agrarne produkte, morati dati koncesija za izvoz pojedinih industrijalnih predmeta iz Austro-Ugarske.

U šumarskom je pogledu onaj ugovor, o kome u potonje vrijeme užvitlaše čitavo čudo priča, ispaо bolje nego li se moglo iščekivati po onim visokim stavcima zaštitne carine njemačkog autonomnoga tarifa. U opće možemo otvoreno priznati, da su se naši pregovarači držali vrlo hrabro braneći domaće interese. Usprkos tomu, što su carinski stavci autonomnog njemačkog tarifa znatno povišeni, polučena je u ovom ugovoru još niža carina nego li u zadnjem t. j. onom, koji još danas vrijedi.

Za sirovo se drvo plaćalo prema dosadanju ugovoru 20 pfeniga za otesano drvo 30 pfeniga, za piljenu robu 80 pfeniga po metričkoj centi; ovi su stavci sniženi na 12, 24 i 72 pfeniga. Ovo sniženje absolutne visine carine, pa ona stalna diferencija od 60 pfeniga između sirovoga drva i piljene robe, bez sumnje će vrlo dobro doći našem eksportu drva. Sniženje carine pokazuje se i kod željezničkih podvlaka i bačvarskog drva. Za slučaj »ocarinjivanja po prostoru« svakako će se upotrijebiti neki ključ za preračunavanje, koji će odgovarati tehničkim odnošajima, a razlikovati će tvrdo i meko drvo, tako, da će otpasti dosadanje ocarinjivanje tvrdoga drva po jedrom metru. Nu ta okolnost nije od nikake bitne važnosti po naš eksport. Kora za proizvodnju tanina prosta je od carine, premda je u njemačkom tarifu bila na nju udarena carina od K. 1.50. Znatno je napokon snižena carina na »drveni materijal za popločivanje«.

Obzirom na uvoz k nama nisu — kako je znano — u novi autonomni tarif uvrštene još nikake carine, pa ih nisu mogli uvrstiti ni u ugovoru spram Njemačke.

Sniženje cijena na quebracho drvo s 1 krune na 20 filira ne će škoditi našoj produkciji kore za tanin; bit će naprotiv

od velike koristi tuzemnoj proizvodnji taninskih ekstraktâ i i tvornicama kožâ (strojarnicama). U interesu tuzemnog obradivanja statuiran je novi stavak od K. 1·20 na smrvljeno quebracho-drvo, koje je dosad bilo prosto od carine. Taninski su ekstrakti bili dosad zaštićeni s K. 3·60. Sad je pak povisena carina za tekuće na K. 4·25, a za krute na K. 7·50 (bruto). Samo za ekstrakt iz kestenova drva i sumahov ekstrakt vrijedi još dosadanja carina.

Evo kratkog tabelarnoga pregleda novih njemačkih carinskih stavaka prema onima dosadanjima.

	Carinski stavak u markama			
	novi		stari	
	po q	po m ³	po q.	po m ³
Gradično i tvorivno drvo, sirovo,				
tvrdo	0·12	1·08	0·20	1·20
Porabno drvo, mekano	0·12	0·72	0·20	1·20
Otesano (i ino na »šumski« ot.)				
drvo, tvrdo	0·24	1·92	0·30	1·80
Mekano	0·24	1·44	0·30	1·80
Piljeno tvrdo	0·73	5·76	0·80	4·80
Mekano	0·72	4·32	0·80	4·80
Željezničke podvlake, tvrde . .	0·24	1·92	0·30	1·80
Željezničke podvlake, mekane .	0·24	1·44	0·30	1·80
Bačvarsко drvo hrastovo . . .	0·20	1·60	0·20	1·20
Dužice iz ostalog tvrdog drva .	0·30	2·40	0·30	1·80
Dužice iz mekoga drva . . .	0·30	1·80	0·30	1·80
Kora za tanin		prosto		prosto
Šiške		prosto		prosto
Šumske biljke		prosto		prosto
Pokućtvo i dijelovi mu, prosto,				
nefournirano iz mekoga drva.				
sirovo		4·50		3·—
iz mekoga drva, obrađeno .		10·—		10·—
iz tvrdog i masivnog svinutog				
drva, sirovo ili obrađeno .		10·—		10·—

Carinski stavak u markama

novi stari

po q po m³ po q po m³

Prosto pokućtvo i dijelovi mu,

fournirano sirovo 10.— 10.—

Prosto pokućtvo, obrađeno 15.— 10.—

Kako se vidi prilično je znatno snižena carina na trupce, a to će vrlo dobro doći eksportu ovih. Njemačka je snizila i carinu na rezanu robu, no zato se dosadanji razmjer carine među sirovim i rezanim drvom pooštrio s 1 : 4 na 1 : 6. No u interesu izvoza naše rezane robe željeti je, e bi se ovaj razmjer ublažio, pa tako našoj drvarskoj industriji (pilanama) olakšala utakmica na njemačkom tržištu*.

U sjednici njemačkog državnog vijeća od 1. veljače 1905. rekao je državni kancelar grof Bülow kod pregovora glede ugovora među ostalim i ovo :

»Direktno popustismo kod ječma za hranu i kod drveta. Da smo se čvrsto držali dosadanjih stavaka za drvo, bilo bi nemoguće, da u opće dođe do trgovačkoga ugovora s Austro-Ugarskom i Rusijom. Njemačka ne može, da svoju potrebu na na drvu namiri vlastitim sredstvima, pa se zato i dopustilo, da se snizi carina na sirovo i otesano drvo. Rusija se uza to obvezala, da za trajanja ugovora ne će ni na svoje sirovo drvo ni na otesano drvo udariti niti kakvu izvoznu carinu ni zabranu.«.

Novi će ugovor, kako je dogovoren, stupiti u krije post 15. veljače 1906. Taj će dakle datum biti odlučan za valjanost sviju novih ugovora u opće. Obzirom na to ustanovljene su u ugovorima, što ih je Njemačka sklopila s Italijom, Belgijom, Rumunjskom, Srbijom, Švicarskom, takve odredbe, koje omogućuju, da novi ugovori u to naumljeno vrijeme stupe u život. Novi će ugovor trajati do 31. prosinca 1917., nu ipak obje

* Carinski stavci ugovora : po 12 pfeniga za trupce, a 24 pfeniga za drvo po duljini tesano i željezničke podvlake, prihvaćeni su s njemačke strane za Rusiju, Rumunjsku, Srbiju i Austro-Ugarsku.

stranke mogu ugovor otkazati već sa 31. prosinca 1915., a to je nužno obzirom na to, kad ističe rok austro-ugarskom trgovačkom savezu.

Nova je u ugovoru klauzula o »sudištu za prijepore«, koje ima riješavati različnosti mnijenja u tarifalnim pitanjima. Prema tome — na zahtjev jedne ili druge stranke, koje ugovor sklapaju — spada pred to sudište ovo: raznolikosti mišljenja glede tumačenja i uporabe tarifa uključivši i naknadne odredbe kao i carinske stavke o tarifama, koje je jedna od stranaka ugovorila s nekom trećom državom. Prijedlozi, da se kompetencija toga sudišta raširi i dalje, otklonjeni su, jer valja najprije pričekati i vidjeti, kako će se ta uredba održati na tom ograničenom polju. Nu ipak je pružena mogućnost, da se to područje može i raširiti; učinjeno je to jednom odredbom, koja naređuje, da se u slučaju potrebe — uz posebnu dakako obavijest — mogu pred to sudište iznjeti i druge razlikosti u mišljenju glede tumačenja i uporabe ugovora.

Po naš eksport u Njemačku važan je nadalje još i onaj uvjet njemačko-ruskog trgovačkog ugovora: »Ruska se vlada obvezuje, da za trajanja sadanjeg ugovora ne će udariti никакve izvozne carine ni na sirovo ni na otesano drvo, i da ne će braniti izvoz takvoga drva«. Tim je i u nas nestalo tla, na kom bi se mogla povesti agitacija za kakvu izvoznu carinu na drvo. Već otprije nije bilo izgleda na uspjeh, a po gotovo je sad, kad je Rusija ispala iz kombinacije, isključeno, da bi agitacija u nas mogla eventualno računati na kakov slični postupak kao u Rusiji.

Njemačko je savezno vijeće već pretreslo trgovačke ugovore; sad leže pred saborom. Svih 7 smatra savezno vijeće kao neki nedjeljni ugovorni operat. Sabor mora ili svih 7 primiti ili ih sve otkloniti.

Teško je odlučiti, kakova će sudska stići ugovornu osnovu u nas. Usljed prošlih saborskih izbora u Ugarskoj nije izvjesno, što će biti s carinskom zajednicom međ Austrijom i Ugarskom. Ne podu li prilike u Ugarskoj svojim redovitim

putem — a čini se, da će tako nekako biti — ne će moći stupiti u život ni ovaj netom međ Austro-Ugarskom i Njemačkom sklopljeni ugovor. Dojakošnja jedinstvenost u trgovacko-političkom zastupanju naše monarkije prema vani rascijepila bi se na dvoje; svaki bi dio, Austrija i Ugarska, sasvim samostalno sklapao ugovore s inozemstvom, pa i međusobno, jer bi trebalo između oba dijela udariti carinsku granicu, i sve trgovacke odnošaje urediti jednim ugovorom, koji bi stupio na mjesto nagode; razumije se samo od sebe, da bi to segnulo duboko u ugovorni operat, koji već evo leži gotov. Veseli nas bar to, da je sabor u nas došao napokon do uvidavnosti i prionuo uz pozitivan rad«.

Preveo *U. ml.*

Opazka uredničtva. Iz ovoga se članka vidi, da su se austro-ugarski ugovaratelji doista svojski zauzeti morali, kad im je uspjelo ovako pregovore dokončati. Kad su razprave započele, Niemci su stavljali vrlo težke uvjete, od kojih su tečajem razprava ipak u glavnom odustali. Pitanje je samo: nije li možda živo zauzimanje naših ugovaratelja ipak bio posao — uzaludan. Bude li se s ugarske strane išlo već sada za uzpostavbom samostalnoga carinskoga područja, tad bi se, mislimo, morali sasvim novi trgovacki ugovori sklopiti. Da li bi se u tom slučaju moglo polučiti za ugarsko-hrvatsko carinsko područje iste ili veće pogodnosti, svakako je pitanje, jer u tom slučaju Niemci ne imaju više posla s jednim jakim — sebi go tovo ravnim — ugovarateljem, već sa dva slaba.. Kako pak jaki prave ugovore sa slabima, to je poznato. Bilo u ostalom kako mu drago, i za Austriju i za Ugarsku ostat će uvjek od najveće važnosti, kakovi će im i u budućem biti ugovori s Njemačkom, s kojom stoje u najvećem trgovackom saobraćaju, kojega se važnost još k tomu od godine do godine diže.

Izvoz drva iz Ugarske, Hr-

Vrst robe u vagonima po 10.000 kg.	1904	1903	1902	1901
Gorivo drvo, kora	13016	10774	10606	13448
Drvna vuna i piljevina	148	53	180	146
Gradevno i tvorivo drvo, sirovo neotesano, hrastovo orahovo, lovoro i uljikovo	5085	3772	3074	4353
višnjevo, javorovo, kruškovo, trešnjevo, šljivovo i ljeskovo	233	302	319	
jasenovo, brijestovo, vrbovo, akacijino, grabovo	507	525	400	506
bukovo	1639	1597	1204	2308
lipovo, topolovo, jalšovo, jasikovo	531	364	424	
crnogorično (izuzevši stupovlje iz crnogor. drva)	367	478	427	7826
Stupovi iz crnogoričnog drva	5543	6544	7950	
Rudarsko drvo i drvni odrezci	61	114	15	317
Željezničke podvlake	2612	4156	5783	7832
Dužice, dna za baćve, tvrdo	5250	3991	7600	10087
Piljena roba i otesano tvorivo drvo hrastovo	9661	7099	7600	14743
orahovo, lovoro i uljikovo	14550	14851	13933	
javorovo, kruškovo, trešnjevo, brezovo, višnjevo, šljivovo i ljeskovo	53	40	60	14765
jasenovo, brijestovo, vrbovo, akacijino, grabovo i kestenovo	165	133	108	
bukovo	823	829	677	7124
lipovo, topolovo, jasikovo	6409	6893	5914	
crnogorično	180	105	70	32711
Šindra	28445	31700	28174	
kolje za vinograde i hmeljnike piljeno ili cijepano	16	24	48	38
Vrbovo šiblje	147	168	209	199
	67	68	63	67
Ukupno	94703	95532	99039	116486

Trgovačka vrijednost 1904. 66,085.773 K

" " 1903. 66,555.106 K

" " 1902. 62,604.410 K

K ovim podatcima službene ugarske statistike primjetiti je, da je izvoz drva iz Ugarske, Hrvatske i Slavonije u Austriju u godini 1904. porasao za kojih 1900 vagona, dok je onaj u carinsko inozemstvo pao za kojih 2800 vagona. Od 427.191 vagona ukupnoga izvoza drva iz čitave monarhije otpada na Ugarsku, Hrvatsku i Slavoniju 54.500 vagona, dakle okruglo 13%. Budući da znatna količina drva ide iz Ugarske, Hrvatske i Slavonije reekspedicijonim putem preko Austrije u carinsko inozemstvo, može se reći, da na ukupnom izvozu čitave monarhije participira Ugarska, Hrvatska i Slavonija s 20%.

vatske i Slavonije u god. 1904.

Austrija	Nje-macka	Švi-carska	Fran-ceska	Belgija	Ho-landija	En-gleska	Ru-munjska	Italija
8724								
134								
931	2466	6	66	290	1257	57		
224	4	1						
368	137							
798	525	13	5			279		8
288	2							54
364		3						
1855	1606		60				1882	
31								
2495	114							
3970	828							
2301	1847	151	4423	8	42	62		51
2884	3249	815	3199	1902	93	77	1	733
38	13			2	363	1089		
110	25					12		4
463	140	53	4	1	21	102		
2527	384	341	68	2	11	13		1971
132	36		7					
11322	6801	81	1398	3	665	1915	2039	1808
16								
145								
66								

(Manje za 829 vagona nego 1903., manje za 2892 vagona nego 1902.
manje za 20.359 vagona nego 1901.)

Označimo li vrijednost drva, koje se iz Ugarske, Hrvatske i Slavonije eksportira u Austriju, s $21\frac{1}{4}$ milijuna kruna, onda je vrijednost izvoza iz Ugarske, Hrvatske i Slavonije u carinsko inozemstvo $51\frac{3}{4}$ milijuna kruna, tako da Ugarska, Hrvatska i Slavonija participira na čitavom izvozu monarhije s nešto više od 21% , a obazremo li se i na onu množinu drva, koja se reekspedira, i oko 24% .

Odnošaje izvoza i uvoza međ' Austrijom te Ugarskom, Hrvatskom i Slavonijom, potanje će razjasniti podatci u 1021. broju niže spomenutog lista.

Ostali detalji o eksportu drva iz Ugarske, Hrvatske i Slavonije, poimence pak varijacije u izvozu pojedinih vrsti drva spram pređašnjih godina, lako se vide iz gornje pregleđne skrižaljke.

* * *

Uvoz drva u Ugarsku, Hrvatsku i Slavoniju izgledao je prošle godine ovako:

Osim onih 29.920 (1903: 24.231) vagona, koje iskazuje statistika o prometu međ' jednom i drugom polovicom monarhije, importirala je ugarska polovica — isključivši gorivo drvo, pluto, izvaneuropejsku drvenu robu, šindru, kolje za vinograde, vrbovo šiblje (a 5000 vagona), kojemu statistika ne kazuje provenijencije — ovo:

Iz Bosne 19 vagona sirovog hrastovog tvorivog drva, 16 vagona hrastovih trupaca, 280 vagona lipovih, toplovihi i trepetljikovih trupaca, 1306 vagona crnogoričnih trupaca, 13 vagona rudarskog drva, 404 vagona podvlaka, 1666 vagona dužica, 105 vagona hrastove rezane robe, 1 vagon orahove piljene robe, 6 vagona javorove piljene robe, 4 vagona grabove piljene robe, 1065 vagona bukove rezane robe, 10 vagona lipove i jalšove piljene robe, 2783 vagona smrekove i jelove rezane robe, ukupno 7680 (1903: 5760) vagona.

Iz Rumunjske 10.508 vagona smrekovih i jelovih trupaca, 49 vagona dužica, 6 vagona hrastove piljene robe, 48 vagona bukove rezane robe, 75 vagona crnogorične piljene robe i 34 vagona različne drvene robe, ukupno 10.680 (1903: 7355) vagona.

Iz Srbije (izključivši promet na granici): 58 vagona rudarskog drveta, 13 vagona podvlaka, 93 vagona dužica i 15 vagona različne drvene robe, ukupno 169 (1903: 221) vagona.

Nadalje iz Turske 93 vagona, iz Rusije 43 vagona (jalšovo, itd.), a iz Njemačke 15 vagona, ukupno 151 vagon.

Ukupni uvoz drva u Ugarsku, Hrvatsku i Slavoniju iznosi prema tome, uključivši i import iz Austrije i Bosne,

oko 51.720 (1903: 39.000), a uporedimo li ga s ukupnim izvozom od 95.530 vagona, rezultira 41.000 (1903: 57.000) vagona kao suvišak na izvozu.

Trgovačku vrijednost ukupnoga uvoza u Ugarsku, Hrvatsku i Slavoniju za godinu 1904. iskazuju s 21 $\frac{1}{4}$ (1903: 17) milijuna kruna; od toga otpada na Austriju nešto preko 14 $\frac{1}{4}$ (1903: 11 $\frac{1}{2}$) milijuna kruna. Vrijednost ukupnog izvoza Ugarske, Hrvatske i Slavonije iznosi kao i 1903. 66 milijuna kruna, a na toj svoti participira Austrija s 21 $\frac{1}{4}$ milijuna kruna. Aktiva bilance za trgovinu sdrvom u ugarskoj polovici t. j. vrijednost suviška na izvozu iznosi za 1904. oko 45 $\frac{1}{2}$ milijuna kruna (1903: 50 milijuna kruna).

(Iz lista: Ö. u. Centralblatt für Walderzeugnisse).

Posveta lovaca u Japanu.

Neki Nijemac pripovijeda u jednim lovačkim novinama ovo: Kad se sjetim, koliko junaci pokazuju Japanci u sandanjem ratu, kolikom snagom preziru smrt, padne mi nehotice na um jedna rijetka zgoda, što sam je doživio boraveći u japanskom glavnom gradu Tokio. I sad me groza spopane, sjetiv se slave, što prikazuje neku vrst posvete lovaca. Posvećuju se naime u Japanu svi oni, koji se bave hvatanjem, strijeljanjem i ubijanjem divljači, pa i njihove obitelji i čitave lovačke družine. Pri tome se sakupi mnogobrojna svjetina. To slavlje po frenetičnom oduševljenju i svemožnom vjerom tako sugestivno na prisutne djeluje, da se ni mi Evropejci nismo mogli toga dojma otresti.

Posvetna slava sastoji se u tome, da se u vatri iskušaju oni, koji se imadu posvetiti, a posveta se obavlja uz velike ceremonije. Kad nadode dan njihova boga, zaštitnika brda Ontaki, obavlja se žrtva, kojoj čovjek ne može prisustrovati a da ga strah i užas ne spopane. Na podnožju toga brda sagrađen je mali šintoistički hram*, a nalazi se u pozadini gledališta. Ovoj je izvanrednoj slavi prisustvovalo vrlo mnogo

* Šintoizam je glavna pučka vjera Japanaca.

gospoda i gospode, što se imalo zahvaliti jedino uljudnom i ljubeznom svećeniku te toga kulta vjere. Pripremili su iza hrama i raznovrsnog osvježujućeg jela, pa donijeli stolica i klupa za komodne Evropejce. Odavle smo mogli dobro vidjeti u predvorje hrama, gdje će se posveta obavljati. U tom je predvorju plamsala tako velika vatra, da su njezine zrake sve do nas dopirale i jedva smo već toplinu podnašali.

Za neko vrijeme izade iz hrama četa svećenika, u svinjenim odorama i užasno zapjeva uz pratnju strahovitog glazbila. Tim su pjevanjem najavili skori početak ceremonije. A pjevali su i himnu božanstvu, komu će se žrtva doprinijeti. Međutim su nam nudali mjesta, dok se mnogi potisli naprijed, da bolje vide ovu groznu slavu. Kako se ceremonija dosta otegla, — a to je bio tek početak — uvjerimo se, da ćemo jedva do konca izdržati. Za zabavu poskakivao je čas gore, čas dolje jedan Japanac i nastojao, da stranim gledaocima razjasni značenje ove posvete, i rastumači svrhu paljenja vatre. Premda se trudio, da nam protumači smisao ovog obrednog čina, ipak još ni danas ne mogu, da si to sve rastumačim. Iz njegova pripovjedanja nije bilo baš ništa doznati u čem leži sama bit čitave posvete. Po raznom držanju i pripovijedanju mogao je ipak čovjek razabrati, da po vatri djeluje božanska moć tako, da štiti lovca u šumi i na polju od svake pogibli.

Ta se djelotvorna moć istom onda opazi, kad tko od ljudi preko svete vatre pređe. Svi se Japanci plaše hladne vode, a kad pređu preko vatre, onda ne znaju više ni za vatrui, ni za vodu. Da dokaže svoju tvrdnju, pozove Japanac iz neke lovačke obitelji dvije djevojke, koje su sa svojim očevima već dva puta u vatri bile. Kaže im, da iziju drvene cipele, i pokaže nam njihove neozleđene tabane za dokaz, da se koracanjem kroz vatrui nisu ni malo ozlijedile.

Mnogi prisutni Evropejci držali su sve to sljeparijom pogotovo, jer nam svećenici nisu dopustili, da se vatri bliže primaknemo. Pa kad su neki gledaoci Japancu očitovali svoju sumnju, stane nas on ponovno uvjeravati, kako vatra svojim

djelovanjem samo onda čisti i zaštićuje, ako čovjek živo vjeruje u djelovanje ovog božjeg suda, a onaj, tko se hoće posvetiti, mora se obredu podvrći s punim pouzdanjem, bez ikakva razmišljanja, čist i netaknut.

Za vrijeme razgovora plamsao je drveni ugljen. Slamom su ga zapalili. Plamen je lagano jenjao, gasio se i ostade na tlu tek žarka žeravica. Međutim su obavlјali pranje svi muževi, žene i djeca, određeni za posvetu. Mi — kao i ostali neposvećeni — nismo mogli gledati pranja. Kad su zadnji sunčani traci pali na pozorište, izidoše iz hrama ti bijedni ljudi, da se dragovoljno žrtvuju. Bili su bosonogi, a na njima se viđelo kao da su izvan sebe. Kad ih je k tomu, odjevene u bijele haljine, obasjalo crvenkasto svjetlo žive žeravice, izgledali su kao sablasti. Čim su iz hrama izišli, nastade grobna tišina i kao da je silna ona svjetina dah izgubila. Svećenici izravnaše grabljastim instrumentom žeravu i cielo ognjište dobi eliptičnu formu. Po mojoj ocjeni bila je velika os pet, a mala tri metra dugačka, tako da je trebalo punih 6 koraka da se žerava pređe.

A da vatrica ne ugasne, raspirivali su je ogromnom lepezom, što je visjela na krovu. Dva svećenika uzeše svaki po jedan štap. Treći je nosio sol u žari, a četvrti pružio u vis ruke i držao u njima kremen i ocjel. Zapjevali žalosnu pjesmu, postavili se oko vatre nog ognjišta, stali praviti štapovima po zraku neobične figure, i mijenjati mjesta. Sa svake točke, kroz koju bi prošao svećenik sa žarom, bacilo se u vatru soli, a kad je četvrti svećenik došao na mjesto trećega, kresao bi varnice iz kremena. Ova je ceremonija predstavljala čišćenje vatre. Kad su svećenici drugi put obišli ognjište, ostao je svaki na svojem mjestu.

Sad istom počinje ona grozna kušnja u vatri. Prvi po redu, bosonog, stupa odvažno i oprezno na žeravu. Kad je ova ceremonija započela, zgražala se svjetina, a ja priznajem, da sam zatvorio oči, čim sam čuo, kako pod njegovim nogama žarki ugljen škripi. No kako nisam od njega čuo nikakva glasa, otvorim oči, a čovjek je već na sredini bio. Oblio ga teški znoj, a lice mu odavalо neizrecivu bol.

Kao da mu nije dosta muke, stane još laganje koracati. Kad je sedmim korakom istupio na slobodno tlo, otrči u hram. Drugi se čovjek još junačnije držao. Na njem si jedva opazio trag užasne boli. Tako se izredalo više ljudi. Tko je bio jači i snažniji, taj je mogao i laganje preko vatre prelaziti, dakle i više podnijeti. Žene i mlađi brzo bi preletjeli i obično začaukali od boli. Jedna je žena prešla s djetetom na leđima*. Premda dijete nije bilo u izravnom doticaju s vatrom, ipak se strašno plakalo. Žena iskrivila od boli svoje lice, a da ni pisnula nije. Dražesni dječak, od sedam po prilici godina, potrči na vatru, naglo odskoči i na rubu ognjišta gorao zaplače. Tad ga saleti stari jedan Japanac, stane ga lijepim riječima junačiti, a u isto vrijeme korakne sam na ognjište. To osokoli dječaka, sabere svu snagu i pode za starcem. To je i nas zadivilo. Zaista čovjek jedva vjeruje u toliku snagu!

Teška dahal digosmo se, kad se ceremonija svršila. Nitko od nas nije htio da progovori cigle riječi o toj groznoj posveti. Meni znatiželjnost nije dala mira. Htio sam po što poto doznati, kakve su tabane iznijeli iza onog marša po žeravi. Htio sam se uvjeriti, nisu li možda zaštitna sredstva upotrijebili, da im donekle zaštite tabane ili da bar oslabe djelovanje vatre. Osvjedočio sam se zaista, da je vatreno ognjište bilo po čitavoj duljini dobrano posuto solju. Bilo je dakle razumljivo, zašto se mnogi tek neznatno ozlijedio. Jedna je žena dobila na nozi kao šaku veliku opeklinu. Mislim, da će istom za tri mjeseca ozdraviti.

Ova je posveta u Japanu u istinu rijetka. Ona nije samo neka vrst čišćenja prošlih grijeha, već se kod nje vidi kakvih i koliko je zločina dotičnik počinio.

Ta posveta znači i moć dobrogoga boga, zaštitnika brda Ontaki, koji se s principom zla, vatrom, borii. Ako čovjek kad se posvećuje više, plače ili pokazuje silnu bol, onda ga vatra savladava, to jest, dobro je božanstvo u teškoj borbi sa principom zla. Onaj od protivnika pobijedi, tko svlada žrtvu. Ako

* Japanke nose djecu obično na leđima.

čovjek n. pr. uz veliku bol i plač brzo vatru preleti, odnosno, ako nije mogao podnijeti vatre, onda je vatra odnosno zlo pobijedilo, taj nije očišćen, nije se grijeha oslobođio i izbace ga iz družbe lovačke. Ali, ako je mirno, lagano prešao preko žerave, pa ako na nogama nema opekljine, tad je dobri bog pobijedio, i on je čist od grijeha. Ako se na njem nije vidjelo ni traga boli, kad je prelazio, tad se domogne i velikih časti, a nikakvo zlo ne može nanj djelovati.

Kako sam rekao na početku, Peru se prije vatre. Upitav, zašto se Peru, doznao sam, da je pranje skoro važnije od vatre, jer je hladna voda rek bi otrov za Japanca. Za posvetnu vatu određene osobe svuku sa sebe odijelo, pruže se na dno posude napunjene vodom. Japanac, koji je prije toga po čitav sat mogao izdržati u skoro vreloj vodi, vrlo je sad osjetljiv prema hladnoj. Ova procedura pranja ima tu svrhu, da njihovu vjersku gorljivost utazi i da budu kasnije još i bolje osjećali djelovanje vatre. Upravo stočkom ravnodušnosti polegnu se za posvetu određeni Japanci na hladne ploče, a svećenici ih neprestano polijevaju ledenom vodom. Ovi prave vrlo čudnovate kretnje rukama i mišicama, ujedno i nešto mole, što ima svoje posebno simboličko značenje. Tad im se zgrče pjesti, osim kažiprsta. Kažiprst ostane pružen u znak, da se vidi, kako ni hladna voda već ne djeluje na tijelo, dok su inače Japanci prema hladnoj vodi vrlo osjetljivi. Svećenici nastoje, da kojekakvim kretnjama i pjevanjem prouzroče na njima kakvu sugestivnu kretnju i raspoloženje, dok ne dođu u ekstazu. Ako je sugestija tako uspjela, da je dotični sposoban za vatru, tad mu dadu bijeli ogrtač i vode ga na žeravu.

Doista, kad čovjek vidi, kakvih je muka kadar podnijeti s oduševljenjem jedan narod za volju neke fiksne ideje, nije čudo, što se takav narod na oko nepobjedivim čini, premda mu se doista mora doviknuti: »Ipak barbarin«!

Stanje industrije drva i reziva u području zagrebačke trgovačko-obrtničke komore u g. 1903.

Iz komorskog izvješća vadimo sljedeće:

Industrija drva i reziva. Industrija, odnosno obrt drva i s tim u savezu stajeća trgovina sa drvom tvori uz gospodarsku produkciju najvažniju privrednu granu u Hrvatskoj.

Skupinu ovu sačinjava 1151 poduzeće odnosno za 7 manje nego u god. 1902., i to poimence sljedeća: 802 stolara, 172 bačvara, 50 tokara, 30 košarača, 16 kefara, 12 češljara 11 brdara, 9 pletioča stolara, 6 pozlatara, 1 pletioc hasura, zatim 11 proizvadjača sirovih štapova, 3 tvornice pokućtva i drvene robe, 2 tvornice štapova te po 1 tvornica kefa i metala i parketa.

Stolarstvo. Kod obrtâ ovamo spadajućih iztiću se koliko brojem toli obsegom rada stolari, koji u glavnom gradu radi živahne gradjevne sezone imadjahu u god. 1903. prilično mnogo posla u svim granama svoga obrta. Težko se ipak u pogledu pokućtva osjeća utakmica tvorničke industrije, i to u neznatnoj mjeri od domaće, ali od strane, austrijske, koja putem trgovine (trgovaca sa gotovim pokućtvom ima u području zagrebačke komore 15) poplavljuje domaća tržišta sa prostijom i finom robom. Da se toj utakmici po mogućnosti odhrvaju, ustrojiše zagrebački stolari prije tri godine udrugu za proizvadjanja pokućtva i tapetarske robe, koja se sve to bolje razvija, kako će o tom kod obrtnog udrugarstva obširnije biti spomena.

Ostali obrti drva. Bačvarski obrt pridiže se lagahno uslijed regeneracije domaćeg vinogradarstva. Košaračvo pak, koje promeće poglavito proizvode kuénog obrta, razvija se užtrajno sve to bolje, osobito u zagorskim predjelima, gdje se košare od slame, pleteri, rogozne torbe razna druga prosta košaračka roba i pčelinje košnice u više stotina hiljada komada prave, a ponešto se i u Austriju izvaža. Finija gotova roba košaračka uvaža se za tuzemne potrebe iz Česke i Njemačke, a prostija ponešto iz Ugarske.

Medju kefarima, košaračima i pletiocima stolaca zauzima odlično mjesto društvo sv. Vida za podupiranje slijepaca u Zagrebu, koje je u god. 1903. proizvelo i razpačalo robe spomenute vrsti za K. 17.526. Ostale posebne, ne iztaknute obrtne grane razvijaju se u dojakošnjem čednom obsegu.

Proizvodjanje sirovih štapova. Od pitoma kestenova drva proizvadaju se u Hrvatskoj od nekoliko godina sirovi štapovi za industrijsko prerađivanje, koji su poznati na međunarodnom tržištu pod imenom »Congo-štapova« premda su izključivo hrvatski specijalitet. Radi preobilne produkcije padala je cijena te robe rapidno, te je danas u prispolobi prama god. 1898. nazadovala za 150% od prilike. Središte je ove primitivne industrije, bolje rečeno polufabrika u Karlovcu, odakle dobra trećina čitave produkcije u Hrvatskoj dolazi na svjetsko tržište.

God. 1903. bila je potražba za sirovim štapovima izvanredno velika, jamačno prelazno, jer je u godinama 1900./2. proizvodnja bila slabija. pa su s toga sve zalihe naših proizvadjača i trgovaca na jagmu razprodane uz prosječnu cijenu od kojih K 120 po 1000 komada, odnosno za 25%, skuplje no što za razne vrsti (95/100 14/18, 95/100 18/24, 12/cm. 14/18 i 18/24) bijaše polučeno u god. 1902. U području zagrebačke komore proizvedeno je u svemu oko 7 miljuna komada u vrijednosti od K 800.000, a toga je 50% izveženo izravno u Sjevernu Ameriku, po 15% u Njemačku, Englesku, 10% u Francusku, a ostatak od 10% u Italiju, Španjolsku i Rusiju. Radi nedostatka zalihe kestenovih štapova, počeli su strani uvozači potraživati gladke hrastove štapove, te su napose iz Amerike za god. 1904. unapred već stvoreni oveći zaključci za dobavu jedne i druge vrsti sirovih štapova.

Tvorenje gotovih štapova. Gotove štapove za šetnju, kišobrane i sunčobrane proizvadaju u području zagrebačke komore dve tvornice, jedna u Bregani kraj Samobora, a druga u Zagrebu. Prva postoji od god. 1885. te radi sa 250 radnika, a potonja od god. 1901. sa 40 radnika. Obje proizvedoše u god 1903. preko 5 miljuna komada štapova razne vrsti, koji

nadjoš gladke prodje po evropskim i prekomorskim državama, kao u Ugarskoj, Austriji, Njemačkoj, Bosni, Italiji, Franceskoj, Engleskoj, Ruskoj, Španjolskoj, Švedskoj i Egiptu. Konjunkture su u ovoj godini bile poljnije nego u predidućoj, napose, jer je potražba sa nekim uzorcima bila veća. Tvorničari se tuže na visoke željezničke tarife. Naročito su proizvodi breganske tvornice veoma dotjerani i posvuda rado traženi, jer koliko svojom kakvoćom toliko cienama mogu da se uspješno takme sa najboljom inostranom robom.

Tvornice pokutva. Kraj spomenute stolarske udruge bave se proizvajanjem pokutva dve tvornice, i to jedna u Zagrebu, a druga u Varaždinu. Zagrebačka se iztiče kao osobito ugledno poduzeće, koje stalno zaposluje 120 radnika, a priugotavlja pretežno samo umjetno pokutvo, drveno i tretirano posvjećujući osobitu pažnju uređivaju svratištâ i vilâ, te sa svojim proizvodima stoji na visini moderne tehnike. Pomanjkanje izdašnje poslovne glavnice sprečava ovo znamenito poduzeće, da obraća veću pažnju na carinsko inozemstvo, premda se je dosad nekoliko puta uspješno ogledalo u Italiji i Egiptu. Skoro 80% čitave svoje produkcije smjestila je ova tvornica po raznim mjestima Austrije, a po 10% u Hrvatskoj i Ugarskoj.

Tvornica u Varaždinu prenešena je god 1903. tamo iz Slanja kraj Ludbriega te proizvadja razno pokutvo iz savijenog bukova drva u izvrstnoj kakvoći i izradbi. Pobliži podatci o njoj nisu komori na dohvatu.

Proizvadjanje parketa. Proizvadjanjem parketa iz hrastova i bukova drva bavi se naročito tvornica u Zagrebu, koja je u god. 1903. zabavljala 80 radnika i proizvela 80.000 četvornih metara dašćice za pod. Od toga je ostalo u Hrvatskoj i Slavoniji 40%, a izveženo je 55% u Austriju, 4% u Srbiju i po 0·5% u Bosnu i Italiju. Producija se je naprama predidućoj godini duduše umnožila za 15%, ali je konkurenčija cene posešto potisnula. Tvorenjem friza bavi se još jedna paropila u Zagrebu, ali u malom obsegu..

Pilane. Broj pilana pomnožio se je za samo jedno omanje poduzeće, a ima u svemu 15 običnih i 9 na paru. Od potonjih

dolaze u obzir kao znamenita eksportna poduzeća paropilana u Černomercu kraj Zagreba, koja je radila sa 170 radnika i ona u Capragu kraj Siska sa 75 radnika. Producijoni, a i poslovni odnosaši njihovi držaše se u granicama od godine 1902. Prva je proizvela 9.300 kub. metara hrastove piljene robe te ju razpačala u iznosu od 46% u Francesku, 34% u Njemačku, 13% u Austriju, 6% u Ugarsku, a 1% u Englesku, a potonja je svu svoju produkciju od 2500 kub. metara otpremila u Belgiju. Trgovačka vrijednost izvežene robe ovih dvaju poduzeća iznosila je oko 1 miljun K.

Tvornica kefa i metala. Tvornica kefa i metala u Novim Čičama kraj Velike gorice, podigla se je u razdoblju od nekoliko godina iz čednih granica postepeno od visine vrlo uglednog industrijskog poduzeća, koje je u god. 1903. zaposlivalo 180 radnika, te je sa svojim proizvodima i na medjunarodnom tržištu dobro uvedena. Pretežan dio sirovina, kao drvo, četinje i konjsku dlaku nabavlja u tuzemstvu, a sirak za pravljenje metala goji sama na svojem posjedu.

Od svoje znamenite produkcije svakovrstnih kefa, koje se izradbom i cienom uspješno takme sa inostranim proizvodima, te metala, razpačala je ta tvornica u Hrvatskoj 28%, dočim je sve ostalo izveženo u inostranstvo, i to po 20% u Ugarsku i Herceg-Bosnu, 15% u Austriju, po 4% u Srbiju i Englesku, 3% u Bugarsku, a ostatak od 4% na Maltu, u Indiji, Egipat i Transvaal. Izvoz na Iztok stagnirao je ponešto u izvještanoj godini zbog nesigurnog političkog položaja, a s istog razloga poskočiše cene nuždnih sirovina, koje tvornica odanle povlači, pa je stoga poslovna godina razmjerno nešto slabije zaključena, nego predišnja.

Tvornici bi ovoj došlo veoma u prilog, kad bi se danas postojeći razmjerno visoki željeznički povoz u realaciji prema Rieci i Trstu primjereno snizio, jer bi se time ojačala njezina konkurecijska sposobnost i snaga na inozemnim tržištima.

Proizvodnja drva za kefe, rolete i dr. Gotovo drvo za kefe, zatim risače sprave od bukovine i strojeve za

pranje, proizvadja tvornica u Križevcima, koja je u g. 1903. zabavljala 80 radnika. Utakmica strane industrije i skupi željeznički cienici uzrokom su, da je proizvodna snaga ovog našeg liepog poduzeća u izvještanoj godini nešto nazadovala, te se prebjezno morala povući sa tržišta u carinskom inozemstvu (Srbija, Njemačka i Engleska), na kojem se je u godini 1902. i ako u čednom obsegu, bila ogledala. Od ukupne produkcije razpačala je tvornica u Ugarskoj 65%, u Austriji 28%, 5% u Hrvatskoj i Slavoniji, a 2% u Herceg-Bosni.

Jedno poduzeće u Zagrebu, koje postoji tek nekoliko godina, proizvadja žaluzije, rolete, drvene i željezne kapce, drvene kovčežice za vojнике i kartone, te bi se vrlo lijepo moglo podignuti, kad bi domaći javni i privatni krugovi u većoj mjeri vodili o njoj račun, jer koliko kakvoćom robe i izradbe, toliko i cienom drži korak sa stranom utakmicom. Od proizvedene količine razne robe razpačavano je u Hrvatskoj i Slavoniji 68%, 22% u razne krajeve Austrije, 6% u Bosnu i Hercegoviru, 3% u Srbiju i u Ugarsku.

Proizvadjanja čačkalica. Za čudo je što u Hrvatskoj, kao zemlji, koja obiluje svakojakim drvom, ne može da se udomi proizvadjanje čačkalica, za koje je osobito prikladno ljeskovo i javorovo drvo, kojeg kod nas dosta ima. Kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljska vlada podielila je u prošloj godini nekom trgovcu u Zagrebu dosta znatnu podporu, da uvede proizvadjanje čačkalica putem kućnog obrta, nu radi loše organizacije posla, nije se osnova vladina mogla oživotvoriti.

Posredna trgovina čačkalicama postoji u Zagrebu od nekoliko godina u pažnje vrednom obsegu, te je u god. 1903. prometnuto gotove robe iz Kranjske oko 300 milijuna komada u vrednosti od K 120.000, i to u Austriju, Ugarsku, Bosnu, Njemačku, Srbiju i Bugarsku.

O stanju trgovine sa šumskimi proizvodi u g. 1903.

O stanju ove trgovine izvješćuje zagrebačka trg. obrt. komora kako slijedi:

Na drvarskom tržištu u Hrvatskoj vladale su u g. 1903., odnosno u kampanji 1903./4. u pojedinim poslovnim granama veoma raznolične konjunkture, tako, da se kod trgovine šumskih proizvoda u tom razdoblju može reći, da su se doticali ekstremi. Premda je u cijeloj Hrvatskoj i Slavoniji prodano raznih šumskih čestica, najvećim dijelom hrastovih, za skoro punih 15 milijuna K, slabo su se ipak nade kupaca i drvotržaca izpunile. Razloga je tomu više.

Nevrieme, kišovita jesen i mlijetava zima uzrokom su u prvom redu, što je izradba zapinjala, a izvoz slabo napredovao. K tomu se je pridružila i Sava, koja se je u izvještajnoj godini iztaknula sa poplavljivanjem daleko jače, nego prošlih godina. I ako se Sava od davnine svake godine po jedan do dva puta razlieva, nije ipak odavna držala poplavljeno čitavo slavonsko šumsko područje kroz sve radne mjesecce, od rujna skoro do početka proljeća, kao lani. Kolike silne štete proizlaze za drvotržce od neprestanih poplava, svjedoči činjenica, da sva roba ove kampanje ne samo što nije izvezena, nego što većim dijelom nije do konca sezone ni izradjena bila, pa već eksploracija naših šuma, tog glavnog vrela narodnog bogatstva u Hrvatskoj, ukazuje neodoljivo na potrebu, da nadležni čimbenici osbiljnu pažnju priklone uredjenju Save.

Na šumsku trgovinu utječu znatno i radnički odnošaji, koji su se u poslednjih pet godina sbog izseljivanja seljačkog svieta u Ameriku bitno pogoršali, tako, da su radničke plaće s nestasice radnih sila, poskočile za čitavih 50%, a ta okolnost trajno i veoma osjetljivo zadire u privredne prilike šumskih trgovaca.

Konačno treba kao osobitu nepriliku šumske trgovine u Hrvatskoj iztaknuti činjenicu, da hrvatski kupci šuma ne na-

laze dovoljno susretljivosti i zaštite od strane državnih i zemaljskih prođavača, te se dapače češće dogadja, da inostrani, ponajviše njemački poduzetnici, budu kao novčano jak element od spomenutih strana protežirani. Do prije desetak godina bila je gotovo čitava šumska produkcija u Hrvatskoj u rukama domaćih poduzetnika, dočim ih sada strani poduzetnici, koji razpolazu obilnjom i jeftinijom glavnicom, sve to većma iziskavaju. Jedan uzrok toga leži doduše u tuzemnim novčanim odnosno vjeresijskim odnošajima, ali ostali su zavisni od države i zemlje, te bi nadležni krugovi trebali i mogli poprimiti takve zaštitne mjere, koje bi domaćim poduzetnicima omogućile da na polju eksploatacije šuma sačuvaju sebi vjekovima stečeni gospodajući položaj.

Dotične mjere imale bi se protegnuti u prvom redu na to, da se stavljuju na prodaju manje šumske gromade, kako bi se omogućilo takmenje medju brojnijim učestnicima. Velike parcele otežčavaju silno sudjelovanje manjih poduzetnika i potiskuju ih na drugo polje privrede. Ovo je na uštrb i države, pošto su to većinom domaći poduzetnici, dakle privrednici, koji svoju privredu troše u raznom obliku kod kuće i jačaju poreznu snagu domaću, odnosno umnažaju tuzemna gospodarstvena dobra.

Prelazeći na razmatranja drvarskog tržišta u izvještajnoj godini primjećuje se, da prvo mjesto kod eksploatacije naših šuma zauzimljje produkcija i trgovina hrastovih trupaca, kao okrugljaka i trupaca. Posao sa trupcima, a tako i sa hrastovim, jasenovim i brestovim drvom u obće, koje naše pilane predaju za obrtne i industrijalne potrebe u inozemstvu, tekao je izvanredno povoljno. Sve šumske estice, koje su sa javne i privatne strane pod jesen došle na dražbu, našle su uz veoma dobre cene kupca, a i potražba iz inozemstva bijaše neobično živahna i za 5—15% bolja nego u kampanji 1902./3. U radnoj sezoni 1903./4. notirane su ove cene: hrastovi trupci K. 36—90 po m³ prema kakvoći drva i izvoznom mjestu; rezana roba prema kvalitetu i dimenzijama K. 80—150 po m³. Cjelokupna

produkcija u tekućoj kampanji računa se na 218.000 m³, od koje će količine izraditi domaće pilane 165.000 m³, a 53 000 m³ poći će na svjetsko tržište. Izradit će se pako u svemu oko 1,500.000 akova (à 56·59 lit.) bačvarske gradje i oko 6,000.000 komada francuzkih dužica.

Druga je važna grana izradbe u hrastovim šumama u Hrvatskoj francuzka dužica. Posao s dužicama u g dini 1903. spada za naše producente medju najnepovoljnije u poslednjih 20 godina.

Uzrok je tomu u prvom redu preobilna produkcija dužica iz kampanje 1901 /2., i to ne samo u Hrvatskoj, nego i u Bosni, Rumunjskoj, a osobito u Americi, jer je ista nadmašivala dvo-godišnju potrebu glavnog konsumenta, Francuzke, a i ostalih manjih potrošača, kao Italije, Španjolske, Grčke i t. d. Veći dio te velike produkcije, bijaše već početkom god. 1903. dovezen u Francuzku, a pošto je ondje i dosta starih dužica bilo na zalihi, nagomilaše se na francuzkim tržištima tolike množine robe, da ih u normalnom poslovanju kroz jednu godinu nije bilo moguće razpačati. Ovo presičenje tržišta uzbuni francuzke bačvare, koji imadjahu dosta znatnih zaliha bačava, te počeše ove izpod cene prodavati, računajuć, da će izmakli dobitak naknaditi nabavom dužica uz jeftinu cenu. Nada ih zaista nije prevarila, jer francuzki trgovci sputiše cene dužica, samo da dodju do prometa. Najžešći pako udarac za trgovinu s dužicama bijaše neobično slaba berba u Francuzkoj, jer dok je god. 1900. nabrano u Francuzkoj 67 mil. hl., god. 1901. 58 mil. hl., god. 1902. 40 mil. hl., ocijenjen je prihod god. 1903. na jedva 33 milijuna hl.

Sve te okolnosti djelovaše vrlo nepovoljno na trgovinu s dužicama u Hrvatskoj te je zastoj, koji bijaše nastupio u drugoj polovici 1902., potrajan kroz čitavu god. 1903. Istom pod konac godine kupovale su se od naših zaliha dužica neke manje partije uz nizku cenu od K. 420—460 po 1000 kom. 36/1—4/6, te su odpremljene u Francuzku, ali su u rukama naših producenata ostale znamenite zalihe stare robe, koje oni

odlučiše strpljivo držati, dok se konjunkture ne poboljšaju. Spomenuta ciena ostala je jednaka onoj u god. 1902./3., dočim prema god. 1901./2. ukazuje nazadak od K. 80—120.

U tekućoj kampanji bit će u Hrvatskoj izradjeno oko 6 mil. kom. dužica, što je prema prijašnjim godinama veoma malo, a u svim ostalim produkcionim zemljama oko 12 mil.; prošlih 20 godina izradjivalo se je u svemu od 30 do 80 mil. kom. u pojedinim godinama, od koje količine je odpadalo na samu Hrvatsku 15—25 mil. komada.

Jednako slabo kao i francuzka dužica [prolazila je i njemačka bačvarska gradja. Ove je izradjeno oko 2 milijuna akova, dakle za 1 mil. više nego u sezoni 1902/3., nu i tu bijaše ciena slaba, naime 220—260 filira po bečkom akovu, odnosno za 10—50 fil. manje nego prediđuće godine.

Posao sa željezničkim povlakama bio je u izvještajnoj godini dosta povoljan. Potražba je u novije vrieme u obče znatno poskočila, koliko u monarkiji toliko u inozemstvu, tako da joj domaća produkcija ne može ni udovoljiti. Ciene su takodjer porasle, te pokazuju rastuću tendenciju, jer su zalihe malene. Osim dosta velikih količina svakojakih dimenzija, koje su dobavljene za razne željeznice u monarkiji, izveženo je i prilično mnogo povlaka u Grčku i Egipat, a nakon kraće stanke ponovo opet i u Njemačku.

Spomena je vredna i naša produkcija jasenovih trupaca, koji su se plaćali po K 35—45 m³, odnosno za K 5 po priliči bolje nego u god. 1902/3., i to za robu od najmanje 50 cm. debljine. Isto vреди и за briestovinu, koja je kao i jasenovina bila vrlo tražena, dapače toliko, da se kod jesenskih prodaja biele šume postigao naplatak od 100—110% iznad izklične cene. Razlog tomu treba tražiti manje u faktičnoj vrednosti drva, nego u okolnosti, što su neke, osobito bečke tvrdke htjele briestovinu tako rekuć monopolizirati.

Još treba iztaknuti produkciju goriva drva (bukova, jasenova, grabova i briestova), koja je u izvještajnoj godini iznosila preko 150.000 hvati, a ciena mu se kretala od K 12—19.

Na upotpunjene izveštaje o drvarskoj trgovini u god. 1903. sledi konačno ovdje sumarni pregled na prodaju došavših šumskih čestica u Hrvatskoj i Slavoniji.

Vlastništvo	Prociena	Utržak	Iznad prociene polućeno u % više
	u k r u n a m a		
Zajedničkog ugarsko-hrvatskog državnog erara	2,031.598	2,390.297	17·6
Krajiške investicijone zaklade . .	1,137.284	1,618.181	44·9
Imovnih občina (brodske, petrovare-dinske, gjurgjevačke, križevačke II. banske)	4,049.653	4,527.027	11·7
Privatno (nadbiskupsko i vlastelinsko)	5,896.995	6,423.320	8·9
Ukupno . .	13,115.530	14,988.825	14·3

Producija drvena ugljena. U šumskim predjelima gdje je izvoz drva nemoguć ili skopčan sa većim troškovima te se ne izplaćuje, proizvadja se drveni ugljen, i to ponajviše iz bukova drva, jer je onaj iz hrastova manje vriedan. Mlado svježe drvo daje teži i bolji ugalj, a iz odležanog starijeg dobiva se laglji i kvalitativno lošiji proizvod. Stotinu q ugljena dobiva se obično od 18—25 hvati drva. Na produkciju djeluju nepovoljno i oborine, jer jednom prokisnuti ugljen gubi svoj sjaj, težko se suši, lahko se drobi i u prah pretvara, pa potom gubi prometnu sposobnost i vriednost.

Producija drvena ugljena bila je u god. 1903. kvantitativno slabija nego u predišnjoj godini, prije svega sbog preobilne produkcije u Bosni, koja tišti cene, zatim sbog klimatskih neprilika te napokon s toga, jer talionice počeše u većoj mjeri mjesto drvena uglja upotrebljavati tako zvani retortni. Sve te okolnosti prouzrokovale su nazadovanje cene, koja je notirala K 260—300 (prema tomu, da li je mjesto produkcije dalje ili

bliže Trsta, jer tuda struja glavni izvoz) po vagonu (10.000 kg). U području zagrebačke komore proizvedeno je u svemu oko 100.000 q, koji su izvoženi pretežno u Austriju i Italiju, a ponešto u Njemačku i Švicarsku.

LISTAK

Osobne viesti

Imenovanja. Ban kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije obnašao je imenovati: kot. šumara petrovarad. imovne obćine Dušana Popovića nadšumarom iste imovne obćine; nadalje kot. šumara Antuna Bunatu nadšumarom u IX. činovnom razredu, šumarskog pristava Matiju Grdinica, kotarskim šumarom u X. činovnom razredu, šumarskog vježbenika Živka Živanovića, šumarskim pristavom u XI. činovnom razredu kod gjurjevačke imovne obćine, a absolventa šumarske akademije zagrebačke Josipa Šustića privremenim šumarskim vježbenikom kod iste im. obćine; zatim šumarskog vježbenika Filipa Stipevića, šumarskim pristavom u XI. čin. razredu kod križevačke imov. obćine, šumarskog vježbenika Ivana Majstorovića šumarskim pristavom u XI. činovnom razredu kod otočke imovne obćine, absolventa šum. akademije zagrebačke Petra Vlatkovića privremenim šumarskim vježbenikom kod II. banske imovne obćine, a absolventa šumarstva Živana Šimunovića privremenim šumarskim vježbenikom kod petrovaradinske imovne obćine, sve sa sustavnim berivima, odnosno sustavnom pripomoći.

† **Josip Wittasek**, knjigotiskar, vrstan stručnjak u svojoj struci a mnogogodišnji zakupnik poznate zagrebačke knjigotiskare C. Albrechta (Jos. Wittasek), u kojoj se već od početka neprekidno naše društveno glasilo stampa, preminuo je dne 22. pr. mjeseca nakon odulje težke bolesti u Zagrebu. „Pokoj mu vječni“.

Šumarsko i gospodarsko knjižtvo.

Novo je izalo:

Voćarstvo, izdala udruga voćarska u Karlovcu.

Cesar: Uputa u vinogradarstvo. Novo izdanje ove knjige svjedoči, da je ona već u svom prvom izdanju udovoljila one, za koje je u prvom redu napisana.

Križanić: Mali obrt. Ako ova knjižica i ne spada pod gornji naslov, ipak ju oglašujemo.

Klein: Charakterbilder mitteleuropäischer Waldbäume. Izašla je prva svezka, kojoj je ciena 12 K.

Raman: Bodenkunde. (Für Land- und Forstwirte u. s. w.) II. izdanje. Ciena 12 K.

Steffen: Unsere Blumen im Garten. Praktische Anleitung für Liebhaber u. Gärtner. Mit 200 Abbildungen. Ciena 3'6 K.

Rippert: Ackerbau und Pflanzenbaulehre. Ciena je ovoj svezki samo 0'96 K.

Mahlich: Kaninchenzucht als Liebhaberei und Einnahmquelle. Ein Wegweiser für den Anfänger in der Kaninchenzucht. Ciena 1·2 K.

Appel: Beispiele zur mikroskopischen Untersuchung von Pflanzenkrankheiten. Ciena 1·6 K.

Borošić: Hrvatski šumarsko-lovački koledar za godinu 1905. Već smo ovaj koledar svojedobno u našem listu oglasili, a sad ćemo samo koju potanje o njem reći. Ovo je istom II. godište ovoga kolebara, koji si je svojim vrstnim i biranim sadržajem, a i zgodnom formom, stekao mnogo prijatelja medju našim domaćim stručnjacima, te ga s tog s pravom možemo ubrojiti medju one koledare, koji će od sele svake godine naći svoju zahvalnu i brojnu publiku. O sadržaju ovoga kolebara već smo se, ocjenjujući ga, prošle godine potanje izrazili, a sad nam je samo primjetiti, da mu je ovogodišnji sadržaj još obiniji od prošlogodišnjega, jer je još obogaćen: skrižaljkom o ribjoj lovostaji, novom naredbom o izvozu žira i naredbami o disciplinarnom postupku postupku za lugarsko osoblje i zakonom za zaštitu ptica. Tiskarskih pogriešaka — izuzev neke i krupnije — znatno je manje nego u I. izdanju. Domaći će dakle šumar, lugar i lovac naći u tom koledaru sve ono, što mu je treba. Možemo s tog ovaj koledar svakomu od njih najbolje preporučiti, dočim bi samom izdavaču preporučili, da mu na naslovnom listu listu cenu naznači, a eventualno naznači i mjesto, gdje se sve isti dobiti može; dobra prodja istoga, još bi se time i poboljšala.

Promet i trgovina.

Saison prodaja u hrastovim šumama na izmaku je, nu počinje saisona prodaja u brdskim jelovim, smrekovim i bukovim šumama. Veliki su objekti, koji se u brdskim šumama čamovim i bukovim na dražbu iznose, a ipak se za te dražbe, izim samih reflektanata, gotovo malo tko zanima. Uzrok tomu može se najviše tražiti u razmjerno znatno

manjoj vrednosti tih objekta, pak u pomanjkanju one velike konkurenциje, kakovom se iztiču prodaje u hrastovim šumama. Ipak upliv tih planinskih, naročito kraških šuma, na klimu i stojbinske prilike u obće, daleko je veći i zamašniji, nego šuma nizinskih, pak bi i veće zanimanje za sjeću tih brdskih šuma opravданo bilo.

Kako će u obće teći prodaja ovih brdskih šumskega objekta, ne može se pravo reći, ma da su u zadnje vrieme cene bile bolje, i to s tog razloga, jer nitko ne zna, što će biti sa našim do sele zajedničkim carinskim područjem, a po tom i sa trgovackimi ugovori.

Kad bi se kod nas sve drvo ili bar većina istoga u tuzemstvu potrošila, ne bi ti trgovacki ugovori bili od osobite važnosti po našu trgovinu drvom: nu kako smo mi u glavnem s našom šumskom robom upućeni na izvoz, to o tim ugovorima upravo ovisi buduće stanje ciele naše šumske trgovine. Veliko je naime pitanje, hoće li za slučaj, da bude Ugarska sa Hrvatskom tvorila posebno carinsko područje, biti našoj trgovini s drvom osjegurane one pogodnosti, kakove je ona uživala pod zajedničkim carinskim područjem. Do sele se nije nitko u nas ozbiljnije bavio ovim pitanjem, jer se nije ni predvidjalo, da će to pitanje možda doskora postati aktuelnim. Kako je ono najednoč razvojem parlamentarnih prilika u Ugarskoj došlo nenadano na dnevni red, valja mu posveti nužnu pažnju. Morat će stog i interesenti našega šumarstva i naše šumske trgovine s tim se pitanjem prilježno pozabaviti, da nas nagli razvitet dogodjaja i na tom polju nepripravne ne zateče.

Različite viesti.

Občina grada Beča kao šumovlastnica. Grad Beč imao je i u starije vrieme šumskoga posjeda u t. zv. „Bečkoj šumi“, nu taj nije bio ni osobito velik ni od osobite važnosti za sam grad. Nu od kako se je Beč pripojenjem izokolnih kotara i mjesta teritorijalno znatno povećao i iz prijašnjeg Beča nastao t. zv. „Veliki Beč“, očutila se je potreba, da se uz postojeći glasoviti vodovod, izvede još i drugi takav. Ovim će se iz visokih brdina alpinskih dovesti toliko zdrave gorske vode u Beč, koliko je treba za sadašnji veliki teritorij. Vele, da će izvedenje novoga vodovoda iz dalekih visokih alpinskih predjela, biti djelo takovo, kakovog na svetu ne ima, niti ga je još ikada bilo. Da si bečka občina podpunoma osjegura šumsko-planinsko područje iz kojega će vodu za svoj novi vodovod crpsti, kupila je ogromne šumske površine u visokim Alpama i time najednoč došla u prvi red najvećih šumovlastnika u Dolnjoj Austriji. Sa svekolikim svojim šumama gospodari bečka občina

vanredno konservativno; nije joj stalo do velike šumske rente — već samo do vode. Sieće se vrlo malo, sjećine osobito pomno kultiviraju a mlađe sastojine oprezno proredjuju. Šumski posjed grada Beča zaprema sada površinu od 5483 ha ili od prilike 9620 katastral. rali.

Da li mlađim biljkama u kulturama trava hasni ili škodi?

Mnogi misle, da za vrućega ljeta trava zaštićuje mlađe biljke u šumskim kulturama; naročito, da ta trava spriječava izsušivanje zemljišta, pa da bi se stoga čuvati morala. Kako je upravo minuloga ljeta vladala silna žega i suša, mogla su se lako steći izkustva, je li bolje u kulturama travu ostavljati ili ju dati požeti. Doista je utvrđeno činjenicama, da su na mnogim mjestima kulture propale, gdje je oko biljka bilo bujne trave: nasuprot održale su se one mlađe biljke, izmedju kojih je trava već prije odstranjena bila. Drži se, da je trava i zadnju vlagu iz zemlje izvukla, pak su se toga radi biljke posušile ondje, gdje je trave bilo.

Zemaljski šumski zakon za dolj. Austriju. U dolj. austrijskom saboru bilo je nedavno govora o tom, da se ustanove obćega šumskoga zakona — a taj je zakon još i danas i naš glavni šumski zakon — poštare posebnim zemaljskim šumskim zakonom, da se može štetnomu uživanju šuma još i bolje na put stati. Slični su zakoni dosele stvoreni za Štajersku, Korušku i Salzburžku. Ipak većina šumoposjednika i šumara doljnjo-austrijskih ne drži, da bi izdanje takovog posebnog zemaljskog šumskoga zakona bilo od nužde, i to stog, što već oštira primjena obćeg šumskoga zakona pruža dovoljno garancije, da se spriječi svako haračenje šuma, a preostre bi mjere najviše osjećao seljački šumovlastnik. Predlog, da se izda poseban šumski zakon za dolj. Austriju, stavljen je dolj. austrijskom saboru po Dr. K. Lugeru, bečkom načelniku i drugovima, te pruža dokaz kako isti veliku važnost šuma ciene.

Urod vina u Francuzkoj i promet sa dužicama. Već više od jednoga stoljeća službeno se od strane ministarstva za poljoprivredu oglašuje koliki je pojedine godine bio prirod na vinu. Već od starijih vremena slovila je Francuzka kao prva vinorodna zemlja evropska, pače celoga sveta. Svojedobno silno su nastradali francuski vinogradi usled trsne uši; nu i ta je pogibelj svladana, tako da je prihod tamošnjih vinograda sada veći, nego li je bio prije zaraze filokserom. Prema službenim podatcima iznosio je prihod vina sa trsa god. 1903. samo 35 milijuna hektolitara, nu osim toga dobiveno voćnoga vina 5·6 milijuna hektol. dakle ukupno 40·6 hl. Urod prošle god. 1904. bio je vanredno obilan, te je dobiveno pravoga vina 66 mil. hektol. Osim toga urodilo je, ko nikada, voće, tako te je tog voćnog vina dobiveno 41 mil. hektolitara. Prema tomu polučeno je ukupno vina 107 milijuna hektolitara, toliko, koliko još nikada prije. Ta će činjenica s tog povoljno djelovati

na prodju naše francuzke dužice, koje prodja u prvom redu ovisi o berbi u Francuzkoj. I ovo je jedan od uzroka, da su se hrastove čestice u našim šumama kod jesenskih dražba toliko tražile, a procjene znatno nadbijene, jer je i sama francuzka dužica opet došla do cijene.

Medjunarodni poljodjelski zavod. Na predlog talijanskoga kralja pokrenula je talijanska vlada pitanje o ustrojstvu medjunarodnoga poljodjelskoga zavoda. Od tog zavoda imali bi crpsti koristi poljodjelci, ne samo ciele Evrope, već i čitavog svijeta. Od ovoga zavoda, u kojem bi bile po svojim izaslanicima zastupane ne samo vlade raznih država, već i važne privatne gospodarske organizacije, imali bi poteći predlozi kako da se poljodjelstvo, ta temeljna grana privrede, u raznim državama unapriredi. Time bi se pomoglo poljodjelskomu staležu, koji je najbrojniji a često ga pripadnici ostalih privrednih grana, kao bolje organizovani, izcrpljuju. Svrha bi tog zavoda bila još i ta, da se produkcija poljodjelaca nekako medjunarodno reguliše, a da se ujedno osjegura medjunarodna provedba takovih mjera, kojima je svrha obezbjeđiti gospodarsku proizvodnju, a za koje mjere ne dostaje ni sama državna vlast pojedinih država. Tako mjere kod bolesti stoke, bolesti gospodarskih rastlina, koje ne može državna vlast pojedine države sama za sebe uspješno provoditi. Inicijativa imala bi u takovim slučajevima poteći iz toga medjunarodnoga poljodjelskoga zavoda, te bi taj zavod imao dužnost ne samo preporučivati pojedinim državama, kakove da se mjere u pojedinim konkretnim slučajevima poprime, već i kontrolirati kako se preporučene i uvedene mjere provadjavaju. Ustrojstvo takovoga zavoda svakako je plemenita i shodna misao, te bi od nje mogla agrikultura u buduće mnogo dobra očekivati. Kako je inicijativa glede ustrojstva tog zavoda potekla od talijanske strane, vjerojatno je, da će se taj zavod osnovati u Rimu. Prve odlučne korake u toj stvari talijanska je vlada već poduzela — kako razne novine javljaju.

Pošto je Hrvatska još i danas zapravo čista agrikulturna zemlja, može nas taj korak talijanske vlade osobito zanimati, a osvjeđeni smo, da će i naši mjerodavni krugovi, a na uhar našeg poljodjelstva, rad oko osnutka tog zavoda i daljnog mu razvoja dužnom i vriednom pažnjom pratiti.

Tečaj za drvotrzee. Takov poseban tečaj osnovan je prošle godine na trgovackoj akademiji u Budimpešti, a svrha mu je dati budućem drvotrzecu onu teoretsku a po mogućnosti i praktičnu izobrazbu, bez koje danas, uz oštru konkureniju na tom polju, biti ne može. Dosele sticao si je takovu spremu samo praksom, a često ga je ta praksa i dosta novaca stajala. Drži se, da bi si ovim tečajem moglo po vremenu i to polučiti, da bi se drvotrzci u buduće, uz veće specijalno znanje

i u pomoćnim predmetima, od čiste proizvodnje surove robe i polufabrikata, mogli baciti i na proizvodnju gotove robe, te tako od običnih drvotržaca postati industrijalići obradujući drvnu surovinu mehanički ili kemički, što bi bilo od velike blagodati po narod, kojemu bi se uvedenjem novih obrtnih grana pružila mogućnost obilnije zarade. Time bi se djelovalo i na umanjenje izseljivanja, kojemu je ipak glavni uzrok pomanjkanje, bar primjereno plaćenog, rada.

Carinsko oddieljenje i hrvatski industrijalići. U tom važnom za razvoj naših budućih gospod. prilika gotovo sudbonosnom pitanju, koje se, po našem sudu, ne može dosta da preporuči brizi mjerodavnih naših faktora a i čitave javnosti,javljaju naše novine sljedeće: Na 20 pr. mj. se obdržavala u Zagrebu odborska sjednica „saveza hrvatsko-slavonskih industrijalaca“, te se nakon živahne debate o samostalnom carinskom području, u kojoj su svi prisutni učestvovali, te se većina izrazila proti samost. car. području, odlučio glavnoj skupštini predložiti ovaj predlog: Pošto odbor nije još imao zgodu saslušati mnjenje svih hrvatskih industrijalaca, to za sada predlaže, da se izabere odbor, koji bi proučio ova pitanja: koje štete bi imala od samost. car. područja hrvatska industrija, poljodjelstvo, maloobrt i trgovina, naročito: kako bi djelovalo car. oddieljenje na pojedine grane industrije, koje bi grane imale bitnu korist, koje štetu, i da li bi u obče oddieljenjem mogli biti dani uvjeti za obćeniti razvoj gospodarskog našeg života. Ako bi komisija pronašla shodnost oddieljenja, koje bi se nove institucije i uredbe imale dati Hrvatskoj, da osigura svoj razvoj i to u obće za gospodarstvo, kao što i za pojedine privredne grane. Koji bi prelazni rok trebala Hrvatska i Slavonija, da izbjegne eventualnim poremećenjima svoga gospodarstva i kako da se taj rok uredi. Na koji bi se način mogle osigurati one grane privrede, koje bi bile ugrožene oddieljenjem. Kakova bi imala biti ugarsko-hrvatska carinska politika i kakvu bi uredili trgovačku politiku.

Ova komisija bi mogla uzeti u svoj krug i druge stručnjake i industrialce, te stupiti u dogovor sa drugim gospodarskim korporacijama, a izvješće bi podastra glavnoj izvanrednoj skupštini saveza. Na to je sastavljena listina te komisije, u kojoj su zastupane sve grane industrije.

Povišica plaća i naše autonomno šumarstvo. Pod konac zasjedanja našega zemalj. sabora podnijela je naša zemalj. vlada osnovu o poboljšanju plaća zemaljskoga činovništva. Povišica obuhvaća sve činovne razrede počam od najnižeg — XI. — pak sve do uključivo III. a prihvaćena je po saboru gotovo onako, kako je predložena. — Nitko nas neće moći s pretjerivanja obediti, ako uztvrđimo, da medju zemaljskim činovništvtom gotovo ne ima grane koja bi, ma i kakvu, poboljšicu toli teško i

željno isčekivala, kao šumarski tehničari naših kr. kot. oblasti. Razumljivo je to, kad se uzme u obzir da su uvršteni u XI. i X. činov. razred, a da je prije nekoliko godina — prigodom izjednačenja plaća s činovnicima ostalih grana uprave — plaća onih stojećih u XI. razredu još i snažena. Za ove šumar. tehničare toplo se je zauzeo g. narodni zastupnik Dr. Vrbanić, upozoriv na činjenicu, da bi danas i oni morali početi službovati u X. čin. razredu, kao i svi ostali činovnici od kojih se zahtjeva akademska spremna. Ovo doista stoji, jer od ove godine ne mogu više u obče stupiti u šumar. službu kod pol. oblasti drugi, nego svršeni šumarski akademici. Bilo bi stog doista u redu, da se već jednoć ukine XI. čin. razred, bar za kr. kot. šumare kao takove, i oni svi dodju u X. razred kao i oni u službi kod uprave držav. šuma i imov. obćina. Akcija, koja je u tom smjeru povedena prošle godine po samim tim šumarskim tehničarima i po našem šumarskom družtvu, mora se nastaviti, jer je unatoč obće poboljšice ostalo ipak sve pri starom gledom na plaću i položaj tih stručnjaka naprama ostalom upravnom činovničtvu. Da se nije još u oči razprave o poboljšici plaća povela po našem družtvu namjeravana krepčija akcija za poboljšanje njihovog slabog položaja, pripisati je tomu, što je s mjerodavne strane jasno izjavljeno, da bi se povodom takove akcije moglo lahko to dogoditi, da se uređenje plaća šumarskih tehničara, stojećih u zemalj. službi, odgodi na kasnije, a dotle nebi oni ni na obćoj poboljšici participirali a bolji je, polag one narodne, vrebac u ruci, nego li golub na krovu. Najbolji dokaz tomu je stanovište zauzeto s mjerodavne strane glede beriva onih nastavnika naše kr. šumarske akademije, koji kao učitelji iste a uz naslov profesora izključivo na njoj djeluju, a na koje se nije mislilo prigodom obće poboljšice beriva stog razloga obzir uzeti, jer da će se to kasnije prigodom zakonitog uređenja njihovog položaja i beriva učiniti, te je istom u zadnji čas s mjerodavne strane do izjave došlo, da će im se do tog vremena osjegurati pogodnosti § 1. zakonske novele o poboljšici plaća. Po našem sudu bolja je međutim ma i neka rek bi obročna ali faktična izplata, nego li najveća obećanja, da će se nječem u buduće udovoljiti; dapače više nego li sama zakonom zajamčena prava, kako svjedoče izjave pale u vis. saboru s mjerodavne strane kad se je spomenulo poboljšanje beriva činovnika imovnih obćina u bivšoj Vojnoj Krajini, a koje ih se, kako čujemo, nisu baš najugodnije dojmile. Iz svega se ovoga vidi, da nisu osobito ružičasti dnevi u kojima sprovodi naše šumarstvo svoj viek i da će trebati još živoga nastojanja dok se ono dovine onih pogodnosti, na koje scieni da ima opravdanog naslova. Svi će se dakle faktori, kojima je u prvom redu povjerena skrb oko dobrobiti pripadnika našega šumarskoga stališa, morati živo zauzeti

da mu izvojšte ono za čim isto teži, a po našem mnenju trebati će naročito živog zauzimanja slavnog našeg šumarskoga odsjeka vis. kr. zemalj. vlade. Ovaj je odsjek ne samo najprvi na to po svom položaju zvan, već je po našem sudu i najbolje u stanju da shodnim predočivanjem postojećih tegoba mjerodavne faktore sklone, da se iste po mogućnosti odstrane.

Naši šumarski pristavi kod krajiških imovnih obćina i šumarski vježbenici kod političke uprave nalaze se danas u dosta nepovoljnim prilikama gledom na daljnje unapredjenje u službi. Kod imov. obćina ne izražnjuje se naime sada nego malo mjesta šumara, jer su takova većinom mladim silama popunjena, u zemalj. pako službi ima razmjerno previše vježbeničkih mjesta, a još su k tomu neka šumarska mjesta rek bi dokinuta.

S ovih je glavnih razloga za jedne i druge avancement previše spor, — naročito na one, koji imaju akademiku naobrazbu — sporiji nego bi to i u interesu same službe bilo, pak bi bilo poželjno, da se mjerodavnim mjestima podastru neki predlozi, kako bi se to donekle bar popraviti dalo. U slijedećim broju našega lista mi ćemo se ovim pitanjem podrobnije pozabaviti.

Izkaz o uplaćenoj, odnosno od nagradah za članke u Šumarskom listu i Lugar. viestniku uztegnutoj članarini i predbrojnni za vrieme od 20. studena 1904. do 20. veljače 1905.

Jarić S. 3·10 K; Ljuština N. 2 K; Krišković M. 8 K; Stublić Vj. 7·60 K; Kauders A. 4 K; Prpić P. 5 K; Trivanović M. 5 K; Vorkapić L. 20 K; Dugač B. 10 K; Novaković J. 10 K; Arambajsa J. 2 K; Laksar D. 10 K; Würth Sl. 10 K; Humljan M. 2 K; Kelin S. 2 K; Tumbas S. 2 K; Šimunčić A. 2 K; Balloš P. 2 K; Tuškanac S. 2 K; Gjurdjik M. 2 K; Bubnjar P. 2 K; Jakopec J. 30 K; Patzak A. 10 K; Ringl G. 10 K; Stublić Vj. 2 40 K; Turković E. 10 K; Križevačka imovna obćina 50 K; Korljević A. 10 K; Rogić T. 2 K; Jovanovac A. 2 K; Crepić A. za sebe 6 K, a po 2 K za lugare: Aleksić M., Birtić M., Bošnjaković M., Debelić A., Drenković V., Janković J., Kesegić A., Lukić M., Marković P., Starčević T., Stojanović J., Šalić L., Šokčević M., Verner S. i Lovaković M.; Soska Gj. 10 K; Šuštić J. 12 K; Kuhynka J. 10 K; Kr. šumarsko ravnateljstvo i to 2·50 K za: Vasiljević Vl., Boeriu V., Janušek St., Šteller Sl.; po 1·75 K za: Eremić Gj., Sučević M., Glamočlja St.; po 1·50 K za: Lisac L., Dabić J., Miljuš P., Švob N., Bengar A., Maričić T., Glavač P., Zuber P., Obradović M., Habel I., Vrga P., Davidović A., Janjanin P., Čučković P., Galogaža M., Čop M., Komadina P., Obradović J., Vorkapić S., Kotoranin M., Oraščanin N., Čelap I., Lončar I., Rajaković P., Mikić I., Tišljari F.; po 50 fil. za Uzelac M., Krznarić T., Jurčić J., Balen P., Butković J., Cvitković J., Golik A., Miletić P., Krpan I., Miščević S., Pavlić J., Polić J., Milošević S., Golik M., Komadina M., Manojlović R., Budiselić A., Vojnović Gj.,

Starčević A., Mihelčić J., Tomac J., Crnić N., Halain T., Dragišić M., Pauković I., Grgurić A., Begović D., Pintar F., Spraic A., Franjković Gj., Rendulić M., Pavlović J., Sušić N., Šepić N., Staininger J., Minić M., Crnić V., Starčević I., Turkalj M., Turkalj J., Karić M., Priić Gj., Oštakčević I., Krpan A., Brozičević M., Tomić J., Trbović R., Hrležević I., Manojlović I., Šepić K., Šubat N., Perković J., Stipić I., Dembić F., Klarić I., Dukić V., Badrić Sl., Komlenović A., Micić P., Crevar R., Heraković J., Heraković P., Grbošić M., Čumura A., Dukić D., Forenbacher K., Marković S., Flajpan J., Robetić St., Miletic M., Klobučar A., Ferković T., Crnković D., Obradović A., Tkalcčević M., Kosanović L., Božić G., Tomac J., Birtić Gj., Mrazović M., Kosanović S., Lipovac I., Kovačević J., Solar J., Pavlović J., Babić V., Kosanović S., Kolaković Gj., Krašić M., Požgaj I., Razer F., Grković D., Tatalović N. i Kovač F.; Baličević A. 6 K za Zjalića Z., a po 2 K za: Dostičić P., Djulić Gj., Ganiš L., Kiš P., Kosijer Gj., Kukić V., Pečanić F., Prijić M., Šomodji I., Vidaković A., Vranešević V., Vujković J., Vuković L. i Zec Gj.; Nagy V. 10 K; Kundrat E. za sebe 10 K, po 6 K za: Tomašević R. i Medaković M., a 2 K za: Stambolija M., Lotina D., Durman V., Adamović J., Opalić T. i Vuruna R.; Kr. šumski ured u Otočcu u ime predplate 100 K; Csikoš v. St. 10 K; Kozarac J. 5 K; Tordony E. 10 K; Kr. šumski ured u Vinkovcim u ime predplate 100 K; Peićić pl. V. 10 K; Rozgony pl. L. 10 K; Kotarska šumarija u Nikincim po 2 K za: Kovačević Ž., Miljašević S., Jovanović G., Purić P., Malović P., Popović Ž. i Antonijević St., Baličević A.; Šumska uprava Nj. J. kneza Odescalchija 20 K; Potočnjak Vj. 10 K; Benzon I. 10 K; Csipkay I. 10 K; Pančoff V. S. 23·75 K; Bilić P. 10 K; Stromszky L. 10 K; Rosmanith A. 10 K; Kr. šumarsko ravnateljstvo u Zagrebu predbrojnime 160 K; Žerdik L. 10 K; Sacher J. za sebe 10 K, a u ime predbrojnime za Lug. viestnike 32 K; Kr. šumarija Jasenovac za Perc W. 10 K, a po 2 K za: Dešić S., Roknić V., Trivunčić I., Kos T., Vršajko Gj., Gatar S. i Gjuresek I.; Radić P. 3 K; Ravnateljstvo zem. dobra Božjakovina 10 K; Czeisberger E. 10 K; Weiner M. za sebe 10 K, po 2 K za: Petrak I., Palaić I., Dasović L., Milosavljević P., Krpeš St., Petreković I., Radić I., Rebić I., Mikulčić I., Kumpes A., Hornatić G. i Prigorac I., te po 3 K za: Horvatić I., Pilipetić I. i Krpes J.; Gröger F. 10 K; Kasapić N. 12 K; Szentgyergy Lj. za sebe 10 K i za 6 lugara 12 K; Vac G. 10 K; Kolibaš R. 4·80 K; Ogrizović Vj. 7·04 K; Aue J. 6·80 K; Kosanović VI. 2·40 K; Cesarić Gj. 2·24 K; Vučković V. 1 K; Hankony pl. St. 10 K; Basara T. 10 K; Bubanj Vj 20 K; Vidale J. 10 K; Magjarević I. 10 K; Koča Gj. 10 K; Kezele J. 2 K; Herak E. 20 K; Kr. šumarija u Vrbanji po 2 K za: Matinac I., Hözl St., Nikolić Š., Kadić J., Mikinac M. i Benaković A.;

Guči Vj. 20 K; Hlava D. 20 K; Kotarska šumarija u Cerni po 10 K za Abramović N. te po 2 K za: Kladarić M., Milinković I., Vincetić B., Drčelić Gj., Dretvić M., Spaić M., Tucaković M., Žabarović I., Stivanićević M., Bogetić F., Korda B., Vučić M., Carević F., i Djermanović L.; Helebrant A. 30 K; Živanović Ž. 10 K; Langhofer A. Dr. 20 K; Šajnović A. 10 K; Strasak H. 20 K; Gamiršek N. 50 K; Todorof A. 22 K; Kovacića M. 20 K; Gettwert A. 50 K; Korljević A. 6-20 K; Tropper I. 10 K; Hohoss I. 10 K; Petrović L. 20 K; Zwickelsdorfer I. 20 K; Škorić M. 10 K; Schmidt J. 15 K; Zezulka I. 10 K; Kotarska šumarija u Otoku za Ištakovića B. 10 K, a po 2 K za: Blaževac I., Parašilovac A., Stančić M., Šuvić M., Živković M., Galović P., Jovanovac M., Katušić J., Kurjaković P., Kuzmanović Gj., Mikinac M., Špoljar A. i Vujković M.; Urbanszky St. 30 K; Cassebaum D. 20 K; Linka R. 40 K; Brosig Sl. 10 K; Mikšić Vl. 10 K; Gospodarstveni ured imovne obćine u Glini po 8 K za: Banjanac I., Bjeloš R., Bulat N., Korkut D., Manojlović M., Marić N., Mrkobrat S., Pavlović N., Radujković I., Simić I., Zagorac I., Vujaklija A. i Janjanin V., a po 4 K za: Dančeo I., Kozić V., Resanović S., Vojnović V. i Resanović N.; Kotarska šumarija u Novoj Gradiški 6 K za Vukelić A., po 4 K za: Dragnić I., Mačašević P., Bešlić S. te po 2 K za: Markovanović A., Bešlić I., Bulić O., Dragnić T., Elbetočić M., Jelenčić L., Lalić M., Majanović B., Mandić S., Matošević S., Skakalo D. i Šimunović I. Kr. šumski ured u Otočcu po 2 K za: Prpić I., Šegota M., Lalić M., Vukelić V., Rukavina M. pl., Puhar M., Uzelac Gj., Vukadinović S., Dejanović M., Stilinović T., Mažuran M., Sladić I., Lemić M., Uzelac N., Mažuran I., Božanić Gj., Vukušić L., Baburić N., Delić V., Rodić I., Šorak N., Delić P., Duraković P., Šojat M., Vukušić B., Paripović B., Balen I., Samolov M., Anić M., Kranjčević G., Stojanović N., Čutirilo N., Čorak I., Kostelac G., Marković M., Miletić F., Reihel G., Maras I., Čujić M., Rukavina N., Banić I., Kranjčević L., Vukelić A., Prica M., Vukmirović I., Čalić I., Čopić D., Matić D., Gjukić P., Šarić I., Podkonjak M., Ljuština N., Karlić F., Obradović N., Ritz N., Papež I., Dopudja S., Agbaba M., Mileusnić D., Banjanin M., Oklobžija N., Vukelić M., Petrović I., Modrić S., Čanić A., Biljan I., Rajčević I., Klent I., Rajčević M., Marković M., Peinović I., Uzelac M., Biljan M., Lemaić M., Čaćić I., Rukavina M., Grošpić F., Rajčević M., Milinković I., Žubrinić I., Abramović I., Rukavina M., Vuksan T., Kuprešanin I., Mandić M., Tarbuk D., Oklobžija M., Knežević D., Vlatković L., Grošpić E., Dejanović D., Bosnić I., Samardžija M., Janić M., Zafran I., Dukić N., Habel V., Kasumović B., Šakić M., Vukušić M., Župan A., Vladatić L., Dugandžija N., Balen M., Oršanić M., Rogić T., Rogić M., Curčić I., i Sekis P. U družtvenu Köröškenijevu pripomočnu zakladu uplatiše po 10 K: Dojković V., Žibrat M. i Kern A.

Poziv zbog uplate članarine i predbrojbe.

Umoljavaju se p. n. gg. članovi i predbrojnici, koji članarine ili predbrojne još i za prošle godine namirili nisu, da toj svojoj dužnosti čim prije udovoljiti izvole, jer se je već odpočelo ubiranjem iste putem poštanskih naloga. Članarina, koja bi se u smislu družtvenih pravila imala već tečajem I. četvrti svake godine uplatiti, iznosi za članove I. razreda na godinu 10 K, za članove II. razreda, koji dobivaju samo „Lugarski Vjesnik“ 2 K, a za one koji dobivaju osim toga još i „Šumarski list“ 6 K na godinu. Novce valja u svakom slučaju poslati na podpisano predsjedništvo (Zagreb, Markov trg br. 3.).

Predsjedništvo hrv.-slav. šumarskog družtva.

Broj 944 ex 1905.

Izpravak oglasa dražbe.

Usljed visokog ministarskog odpisa broj ⁷¹⁷⁴
_{I/B-1} ex 1905. opozivlje se u ovostranom oglasu od siječnja t. g. broj 9222 ex 1904 uvršten i i na preinaku rokova za upлатu, preuzeće i izradbu raspisanih drvenih etata odnoseći se uvjet, koji doslovno glasi :

„nu na zahtjev reflektanta, koji se ima već u ponudi očitovati, može se dozvoliti i kraći, t. j. tro- ili četverogodišnji rok.“

Usljed toga će dotična točka jednostavno glasiti ovako :

„Rokovi za uplatu, preuzeće i izradbu etata opredijeljeni su na pet godina (1905—1909).“

Kr. šumarsko ravnateljstvo.

U Zagrebu u siječnju 1905.

Broj 401. — 1905.

3551 jelovih, 237 omorikovih, 19667 bukovih, 1311 javorovih

stabalah prodavati će se na dne 11. ožujka 1905. u 11 sati prije podne kod podisanoga ureda putem pismenih ponuda u ukupnoj procjenjenoj vrednosti od 192.556 K 03 fil.

Prodat se imajuća stabla rasporedana su u 18 hrpa. Pobliži dražbeni uvjeti mogu se svaki dan za vrieme uredovnih sati uviditi kod podisanoga ureda, koli u pisarnah područnih šumarijih, izim toga dostaviti će se na zahtjev svakom interesantu bezplatno točan izkaz prodat se imajuće količine uz obće dražbene uvjete.

Šumsko-gospodarstveni ured ogulinske imovne obćine,

U Ogulinu, dne 11. veljače 1905.

Svaku količinu

BREZOVE KORE

kupuje i dobro plaća

Em. Aug. Kracek,

tvornica burmuticah od brezove kore

 Bili Třemešna n/Labem u Českoj.

Poziv.

Kako sam već objavio, kanim izdati „Geodeziju“, djelo, koje će svakom od naših domaćih stručnjaka moći dobro doći, pak umoljavam s toga p. n. gg. društvene članove, šumarske stručnjake i sve ine prijatelje, da me u tom nastojanju poduprijeti izvole predbroj bom. Ne mogu se naime odvažiti na izdanje spomenutoga djela, dok si ne osjeguram predbroj bom oveći broj kupaca. Moje 27-godišnje djelovanje no tom polju neka bude jamstvom, da će djelo odgovarati naročito pako potrebama gospodarskih i šumarskih stručnjaka. Ujedno umoljavam svu onu gospodu, kojima sam na blagohotno raspačanje priposlao moj „Obodni način mapovanja sa stolom“, da me se izvole sjetiti, u kolika me se još sjetili nisu.

Franjo pl. Kružić,

profesor tehničke srednje škole u Sarajevu.

Ignaca Seckla

sušionica za sjemenje četinjača sa ugrijanim zrakom

Wiener-Neustadt N. Ö.

preporučuje se za nabavu i dostavu

šumskoga sjemenja

za koje garantira brzu i najveću klicavost.

Cjenici se šalju na zahtjev bađava i bezplatno.

Pariz 1900: „Grand prix“
Lavov 1894: „Velika zlatna medalja“
Požun 1902: „Zlatna medalja“
Šopron 1904: „Zlatna medalja“ i t. d. i t. d.

Šumsko sjemenje
svake vrsti

Sjemenje trava i mješavine sjemenja trava

dobavlja u najvrstnijoj kakvoći

c. i kr. dvorski dobavljač

Jul. Stainer, Wiener-Neustadt

Sušionice za šumsko sjemenje u Austriji i Ugarskoj.

Cjenici na zahtjev.

Cesarski austrijski i kraljevski ugarski
dvorski nabavljač

FARAGO

ZALA-EGERSZERG

postaja ug. državnih željeznica na hrvatskoj medji blizu
Varaždina, nudja šumsko sjemenje i šumsko rastlinje
u Hrvatsku, Slavoniju, Bosnu i Hercegovinu kao i za
balkanske zemlje uz jeftinu tovarnu opremu.

Veliki zavod za kupovanje i priredjivanje šumskoga sjemenja.

Sa zračnim grijanjem i parnim tjeranjem, dostavlja
priznate kakvoće svih vrsti šumskoga sjemenja.

Kupuje uz najveće ciene žir, šešarice, bukov žir, kao sve
vrsti šumskoga sjemenja i moli za ponude.

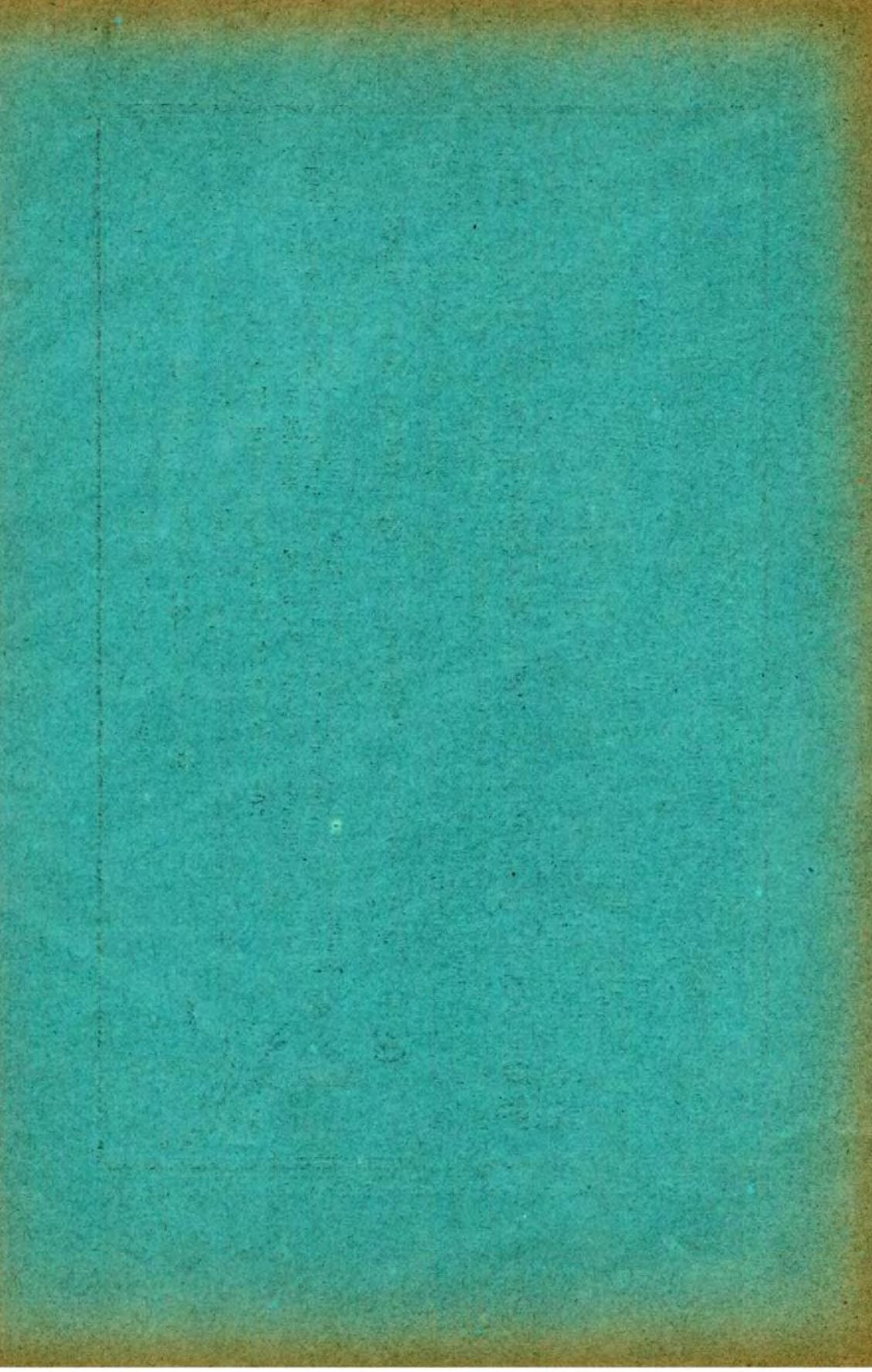
==== Cienici na zahtjevanje. ===

Veliki cieplnjak

preporuča sve vrsti šumskih rastlina za dalju kulturu,
nadalje drveće za drvorede i najfinije conifere u 100
najljepših vrsti za nasade u perivojih.

SADRŽAJ.

	Strana
Selo Saborsko (Zaborsko). Piše Gašo Vac, kr. kot. šumar	97—106
Trgovački ugovor međ Austro-Ugarskom i Njemačkom. Preveo U. ml.	106—111
Izvoz drva iz Ugarske, Hrvatske i Slavonije u god. 1904. (Iz lista: Ö. u. Centralblatt für Walderzeugnisse)	112—115
Posveta lovaca u Japanu. Preveo A. P.	115—119
Stanje industrije drva i reziva u području zagrebačke trgovacko-obrtničke komore u god. 1903.	120—124
O stanju trgovine sa šumskimi proizvodi u g. 1903.	125—130
Listak. Osobne viesti: Imenovanja. — † Josip Wittasek	130
Šumarsko i gospodarsko knjižtvo	130—131
Promet i trgovina	131—132
Različite viesti: Obćina grada Beća kao šumovlastica. — Da li mladim biljkama u kulturama trava hasni ili škodi? — Zemaljski šumski zakon za dolj. Austriju. — Urod vina u Francuzkoj i promet sa dužicama. — Medjunarodni poljodjelski zavod. — Tečaj za drvorjeće. — Carinsko oddijeljenje i hrvat. industrijale. — Povišica plaća i naše autonomno šumarstvo. — Naši šumarski pristavi kod krajiških imovnih obćina i šumarski vježbenici kod političke uprave	132—137
Izkaz o uplaćenoj, odnosno od nagradah za članke u Šumarskom listu i Lugar. viestniku uztegnutoj članarini i predbrojnini za vrieme od 20. studena 1904. do 20. veljače 1905.	137—139
Oglas	140—143

Jedna gospodarska tezulja i jedna boćica izvornog francuskog parfima

Uz vrlo jeftine ciene razasijam iz prepuna mi skladista — vanrednosti radi poznatu

robu iz meksikanskog srebra, i to:

6 kom. stolnih noževa iz meksikanskog srebra, 6 kom. viliuška iz meksikanskog srebra, 6 kom. jedaćih žilica, 12 kom. kavnih žilica, 6 kom. desertnih noževa, 6 kom. desertnih viliušaka, 1 velika žlica za juhu, 1 velika žlica za mleko, 1 salonski svećnjak

svih 46 komada zajedno, samo for. 6·50

Svaki narucičelj dobije još osim gore navedenog garantirano dobro funkcioniрајућu $12\frac{1}{2}$ kg, noseću gospodarsku tezulju. — Meksikansko srebro je sasma biela kovina te za njezinu trajnost i kakvoću garantiramo kroz 25 god. Odprema sledi uz napred priposlani iznos ili poslan. pouzeće iz evrop. skladista

JOSIP DENKER, Central Verkehrs-Warenhaus Budimpešta VII. Hernad ulica 54.

Za for. 3·40 uz poštan. pouzeće
od Szepeskog platna za 6 podpunih
gospojinskih ili mužkih kosulja
90 cm. izvrstne kakovće, garanti-
rano kroz 5 godina.

Za for. 4·50 uz poštan. pouzeće
šaljem 3 m. mo-
dernog suknja za jedan elegantni
ogrtać za gospodu u svima bojama
prama želji.

Za for. 2·50 (po
priuci 50 kom.) malo
oštećenog ličnog sapuna iz lijana
ruža, ljubica, rezede, jasmina, vi-
sibaba itd. uz unapred poslani
nowac ili postansko pouzeće.

Radi velikog prometa ne mogu da šaljem uzorke. — Plavo emajljane lonce za kuhinje, fini proizvod uz jeftine cene. — Pokušna posilka od 6 kom. kuhinjskih lonaca i 6 kuhinjskih zdjelica skupa samo for. 3·—
uz pošt. pouzeće kod **JOSIP DENKER, Budimpešta VII. Hernad ulica 54.**

